

Upravništvo: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puceljjeva
ulica 5. — Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.
Računi pri pošti, čk. zavodu: Ljubljana
št. 17.749.

ZKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—,
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo:
Ljubljana, Puceljjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Neprestani nemški napadi na vzhodu

**Bombardiranje letališč in skladišč bencina ob Sueškem prekopu —
Uspešni letalski napadi tudi v severnem Egiptu**

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 10. sept. Nemško vrhovno poveljstvo je izdalo naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu stalni napadalni uspehi. V severni Afriki so napadali nemška bojna letala v noči na 9. september letališče Abu Suir ob Sueškem prekopu. V hangarjih in skladiščih pogonskih sredstev so nastali veliki požari.

Na Velikem slanem jezeru je bila zadeta z bombami tovorna ladja. V Sueškem zalivu je bila hudo poškodovana še neka druga trgovska ladja.

Nadaljnji uspešni letalski napadi so bili izvršeni na pristaniške naprave v Tobruku ter na angleška letališča in železniške proge v severnem Egiptu. V petek ponoči so nemški letalski oddelki napadli letališče Ismailija.

Letalskih napadov na nemško ozemlje ni bilo niti podnevi niti ponoči.

Srditi boji na vsej vzhodni fronti

Bern, 10. sept. d. Na vzhodu so se včeraj nadaljevali ogorčeni boji na vsej fronti. Nemško vrhovno poveljstvo pošilja v boj vedno nova ojačenja, pa tudi sovjetsko vrhovno poveljstvo pošilja na fronto nove čete. Položaj se na vsej fronti naglo izpreminja, ker prihaja pritisk na raznih točkah vedno znova do veljave.

Borba za Petrograd prehaja v končno fazo. Sedaj gre za to, da se obroč okoli njega čim trdnje sklene, konsolidirajo zavzete postojanke in zavarujejo nemške čete pred protinapadi z vzhoda in juga. Za splošni razvoj nadaljnjih operacij nemške vojske je manjšega pomena, kdaj bo Petrograd padel. Čas bo dozorel, ko bodo zaloge v mestu še bolj izčrpane in ko bo nemško letalstvo še bolj opustošilo industrijske naprave in njem. Upoštevati je tudi treba, da preskrba Petrograda po Finskem zalivu ne prihaja v nobenem pogledu v poštev, nasprotno pa je po padcu Revala znatno olajšana preskrba nemške vojske po Baltičnem morju in preko Estonije.

Po obkolitvi Petrograda se more pričakovati, da se bo sedaj povečal nemški pritisk proti Moskvi in Kijevu. Na osrednji bojišči so se znova razvili srčiti boji in so bili posebno krvavi kakih 80 km vzhodno od Smolenska na področju okoli mesta Jelne, kjer je poslal maršal Timošenko v protinapade močna ojačenja, ki pa so doživela silne izgube. Hudi boji so v teku tudi na področju vzhodno od Roslavlja.

Posebno srčiti boji se razvijajo tudi severno-zapadno od Kijeva ob zgornjem toku Dnepra in njegovih dotokih Desni in Teterevu, južno od Gomela. Tudi tu pošilja sovjetsko vrhovno poveljstvo v borbo vedno nova ojačenja, pri čemer ne šteje nobenih žrtev, zaradi česar so tudi izgube primerno velike.

Obleganje Odesa se nadaljuje po načrtu. Pri tem sodelujejo v poveljni meri nemško in zavezniško topništvo in letalstvo. Zdi se, da se nemško vrhovno poveljstvo poslužuje pri tem enake taktike, kakor pri obkoljevanju in obleganju Petrograda, namreč, da uniči prej vse obrambne postojanke in oskrbovališča, nato pa preide v odločilni napad za končno osvojitve mesta.

Ob spodnjem Dnepru je posebno aktivno topništvo, ki obstreljuje postojanke vojske maršala Budjonija na levem bregu reke, ki jih močno bombardira tudi nemško in zavezniško letalstvo.

Pomen obkolitve Petrograda

Rim, 10. sept. s. Padec utrjenega Silejskega burga zavrača vse lažne in tendenčne vesti, ki jih razširja anglo-ruska propaganda glede vojaškega položaja okrog Petrograda. Zasedba Silejskega burga dokazuje, da je Petrograd popolnoma obkrožen, da je prekinjen rečni promet na Nevi in da ni več zvez med Petrogradom in Kronstatom ter med Ladoškim jezerom in Kaspiskim morjem. Cimaldeje bolj težaven je zaradi tega položaj Kronstata in letalskih oporišč v bližini bivše carske prestolnice. Težavnost je tudi oskrbovanje pomorskih oporišč Hangoeja in otokov Oesla in Dangoeja. Petrograd je po Moskvi največje središče železne, kemične in elektrokemične industrije Sovjetske Rusije. V Petrogradu in v okolici je polovica vse ladjedelne in pomorske industrije Rusije. Zaradi napredovanja Nemcev v odseku Volhova in napredovanja Fincev na področju reke Zvir so že številne industrije Petrograda brez pogonske energije in ne bodo mogle več obratovati. Pomanjkanje električne energije in ustavitve dovoza surovin neizprosno onemogočata obratovanje številnih industrij, ki jih še ni porušilo nemško topništvo. Več industrijskih predelov je v ostalem pod ognjem nemških topov, ki se čimdalje bolj približuje napredovanjem nemških čet. Vesti angleške propagande, ki skušajo olajšati učinek obkolitve Petrograda, zatirajo, da bodo druge industrije v notranjosti Rusije nadomestile petrograjsko industrijo, niso v skladu s stvarnostjo. Izguba industrijske proizvodnje Petrograda se ne bo mogla niti približno nadomestiti z drugimi industrijskimi središči, kar dobro vedo vsi, ki poznajo industrijsko in gospodarsko življenje boljševiške Rusije.

Monakovo, 10. sept. s. Ves nemški tisk obravnava strateško važnost obkolitve Petrograda. Listi predvsem podčrtavajo

velik pomen dejstva, da je posledje to veliko rusko industrijsko središče popolnoma izgubljeno za sovjetsko vojno proizvodnjo. »Münchener Neueste Nachrichten« pravijo, da je z obkolitvijo Petrograda dosežen uspeh, ki ga dovoljno označuje dejstvo, da maršal Vorosilov ni štel žrtev, da bi onemogočil sklenitev železnega obroča okoli mesta.

More se pričakovati, da bodo te obojene sile delale obupne napore in izpade, da bi razbile obroč, ki jih stiska, in da bi dobile zvezo z ostalim svetom, v ostalem pa že sama okolščina, da je v Petrogradu zaposleno približno pol milijona delavcev v obojevalni industriji, kaže vso veličino izgube, ki jo je z obkolitvijo mesta utrpela sovjetska vojska. Železni obroč se vedno tesneje oklepa okoli bivše carske prestolnice in že sedaj se zdi, da je njen konec neizbežen, čeprav Nemci ne bi nadaljevali svojih napadov. Samo po sebi je umevno, zaključuje list, da se obkolitve sama še ne more smatrati za likvidacijo velikega vojaškega činitelja, ki ga predstavlja Petrograd, kakor je v ostalem nedvomno, da se obroč okoli mesta ne bo odprl, dokler mesto ne bo zavzeto.

S finske fronte

Helsinki, 10. sept. s. Vsa poročila z operacijskega področja potrjujejo, da je bil bliskoviti manever generala Heinricha, ki je vodil finske čete pri triumfalnem zavzetju področij ob reki Sivi, veliko preseženje za sovjetska poveljstva, ki so bila priprazana, da pomeni dolgi odmor od preteklega julija opustitev finskih načrtov za napredovanje v tem odseku. Prebivalstvo krajev, ki so bili osvojeni prvič po tisočletnem moskovskem zatiranju, manifestira svoje veselje. Plen težekega topništva je izredno velik. Mesto Lopeleje Pole južno od Zvira so Rusi pred hitrim begom zažgali. Področje Aursua, ki je najnovejša osvojitve pa je v splošnem malo poškodovana od vojne in se tu obeta dobra žetev.

Sovjetska grozodejstva v Rigi

Stockholm, 10. sept. s. Po poročilu lista »Aftonbladet« so bili umorjeni vsi skandinavski državljani, ki so ostali v Rigi po priključitvi Letonske k Sovjetski zvezi. To dejstvo naj bi bilo potrjeno po številnih verodostojnih pričah, ki so bile osvojene z osvoboditvijo Letonske izpod sovjetskega jarma.

Španski prostovoljci na vzhodni fronti

Berlin, 10. sept. d. V tako imenovani »modri diviziji« zbrani španski prostovoljci so prispeli na vzhodno fronto.

Turški general o sposobnosti industrije za Uralom

Carigrad, 10. sept. s. General Ihsan Sabih se v Tašviriefk'arju kavi z vprašanjem vzhodne fronte ter pravi med drugim, da sovjetske delavnice v Uralu, o katerih pripoveduje angleško-ruska propaganda, da

lahko krijejo vse potrebe vojske, nikakor niso kos ogromni nalogi. Po zatirjevanju generala tovarne v Uralu lahko dobavljajo samo surovo in lito železo, nikakor pa ne že gotovega vojnega materiala.

Rumunska vlada za obnovo besarabskih mest

Bukarešta, 10. sept. s. Maršal Antonescu je prejel sedaj seji ministrskega sveta, kateremu je obrazložil vojaški položaj. Razpravljali so nato o organizacijskih vprašanjih z upravnega, gospodarskega in finančnega stališča. Proučeno je bilo tudi vprašanje obnove raznih besarabskih mest. Ministrski svet se je nato bavil z načrti gradnje novih železnic ter je odobril zakon, ki določa najstrožje kazni, v posebnih primerih tudi smrtno kazen za zapravljivce državnega imetja.

Demanti o misiji admirala Raederja v Sofiji

Sofija, 10. sept. u. Pristojni krogi demantirajo vesti agencije Reuter, po katerih naj bi bil veliki admiral Raeder, vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice, ob priliki svojega zadnjega službenega obiska v Sofiji skušal pridobiti Bolgarijo za to, da bi angažirala svoje vojne brodogradne in operativne protisovjetske Rusiji. Bolgarski krogi neglajo, da šteje tako zvano bolgarsko brodogradno malo ladij in še te je mogoče uporabiti le za policijsko in obalno stražno službo.

Angleške molitve za boljševike

Rim, 10. sept. u. Britansko časopisje je pretekli dne zabeležilo cel niz javnih molitev in slovesnih služb božjih v vsej Angliji, s katerimi se kliče božji blagoslov nad orožje Velike Britanije. V skladu z navodili, ki jih je dala angleška vlada anglikanski cerkvi, veljajo te molitve in službe božje v polni meri tudi za boljševiško vojsko, ki je potemtakem po Churchillovem prizadevanju prišla med branitelje krščanske tradicije in krščanske misli.

Zlasti slovesno so bile prireditve te vrste v Canterburyju. Tu so v molitve vpleli poleg imena angleškega kralja tudi ime Stalina. Canterburyški nadškof je izdal posebno pastirsko pismo, v katerem blagoslovlja rdečo vojsko poudarjajoč, da se junaško bori proti brezbožstvu, zdi pa se, da angleška javnost ni popolnoma zadovoljna s tem čudnim prepletanjem boljševizma in anglikanske države ne cerkve. »Goeteborg Morgenpost« poroča iz Londona, da so mestni v Leicesteru prav ogorčeno protestirali ter označili molitve za rdečo vojsko kot svetoskrustvo. Kakor poročajo omenjeni švedski list, se je te protestne manifestacije udeležilo kakih 10.000 oseb. Policija je obkolila postopje verske družbe, ki je organizirala protestno zborovanje ter je s pendreki razpršila pobožne anglikanske kristjane.

Ni prvič, da je canterburyški nadškof s svojim nastopom razburil pobožno angleško javnost. Že med abesinsko vojno so mu ljudje močno zamerili, ker se je odločil

Topniški boji pri Sollumu in Tobruku

**Učinkoviti letalski napadi pri Tobruku in Marsa Matruchu
Bombardiranje Famaguste in petrolejskih naprav pri Haifi**

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 10. septembra naslednje 463. vojno poročilo.

V severni Afriki delovanje topništva na fronti pri Sollumu in Tobruku. Pri tem je bilo uničenih več sovražnih avtomobilov.

Naši bombniki so učinkovito zadevali objekte na kopnih v področju Tobruka in Marsa Matrucha. Protiletalska obramba v Bardiji je sestrelila letalo tipa Bristol-Blenheim.

V Vzhodni Afriki ni v odsekih bojišča pri Gondarju zabeležiti nikakega dogodka posebne važnosti.

Britanska letala so izvršila polet nad Reggio di Calabria in nad Messina. Pri tem med prebivalstvom ni bilo žrtev.

Naša letala so bombardirala pristaniške naprave v Haifi. Opaženi so bili požari in velike eksplozije.

Letalski napadi na Sueški prekop

Berlin, 10. sept. s. DNB poroča, da so nemška letala v noči na 9. septembra na-

padla letališče Abi Sueir. Napadi so bili izredno uspešni. Zadet je bil v polno velik hangar, kjer so nastale močne eksplozije. Zažgano je bilo skladišče pogonskih snovi. Letališče je bilo razrušeno z napad; v nizkem poletu. V teku napada na pomorske objekte ob velikem Slanem jezeru je bila isto noč hudo poško lovana neka 4000tonska trgovska ladja. V Sueškem zalivu je bila neka 8000 do 10.000tonska trgovska ladja tako hudo poškodovana z bombami, ki so zadele v polno, da je po eksplozijah na krovu takoj oddala znake SOS.

Na Rdečem morju potopljen ameriški parnik

Rim, 10. sept. s. Vest, da je bila na Rdečem morju potopljena neka ameriška ladja, ki je bila v angleški službi, se v tujkah, njih krogih komentira v tem smislu, da je bila ladja verjetno res potopljena, da pa je to povsem naravno, odkar je tudi talija svoi čas proglasila področje Rdečega morja za vojni področje, enako kakor področje Sueškega kanala.

Preselitev Nemcev iz sovjetske republike ob Volgi v Sibirijo

Moskovska vlada se boji sabotaže s strani nemških kolonistov

Berlin, 10. sept. d. Vrhovni svet sovjotov je sklenil preseliti okrog 400.000 Nemcev iz Povolžja v Sibirijo.

Stockholm, 10. sept. d. Listi poročajo, da je moskovska vlada sklenila preseliti prebivalstvo nemške republike ob Volgi v vzhodne predele Sovjetske Rusije. Gre za 600.000 ljudi, ki bodo naseljeni v Sibiriji in blizu mongolske in afganistanske meje. Ker baje obstoja nevarnosti, da ne bi nemški prebivalstvo pričelo izvajati sabotaže. Baje so aretirali že več tisoč Nemcev, ki so se v republiki ob Volgi bavili s sabotažo in vohunstvom.

Berlin, 10. sept. s. Tukašnji tisk ostro obsodja vest, ki jo je razširil londonski radio glede preselitve Nemcev iz Povolžja globoko v notranjost Sibirije. Nemški tisk odločno obsodja in žigosa to odločitev kremelskih močnikov, ki z enostavnim ukrepom jemljejo domove in zemljo stotisočim pridnih nemških naseljencev ter jih brezobzirno in kruto pošiljajo v naročje negotovi usodi ter ostri sibirski zimi. Stvar je tem bolj vse obsodbe vredna, ker gre tu za nekoliko stotisočev nemškega življa, ki je že polstotletje živel ob bregovih Volge ter s svojo pridnostjo in sposobnostjo dokazal pravico do obstoja. Odločitev kremelskih močnikov je tem bolj vredna vse obsodbe, ker je znano, da je železniški promet v Sovjetski zvezi zelo pomanjkljiv in da železniška uprava nikakor ne bi bila kos ogromni nalogi prevoza sto in sto tisočev daleč globoko v notranjost Sibirije. Po vsem videzu moskovskim oblastnikom tudi ne gre za drugo, kakor za golo osveto. Ker drugod ne morejo udariti nasprotnika, mu hočejo škodovati s tem, da izroče sto in sto tisoče marljivih nemških kmetov poginu ter dokončajo delo, ki ga niso mogli izvršiti vsa leta svoje strahovlade. Upravni ukrep, ki uničuje avtonomijo nemške povolške republike, ima samo en namen: Uničiti povoljske Nemce!

Ze v prvi svetovni vojni je ruska politična uprava izdala odredbo o preselitvi povoljskih Nemcev dalje na vzhod v Sibirijo ali v Turkestan. Dokler so merodajni činitelji še iskali kraja, kam bi pregnali nemške koloniste, je prišlo do revolucije in

Sprejemi pri Duceju

Rim, 10. sept. s. V okviru običajnih vsakoletnih sprejemov so bili včeraj pri Duceju v Beneški palači prefekti iz Jakina, Ascoli Picena, Macerate in Pesara-Urbina.

Rim, 10. sept. s. Duce je sprejel direktorja nemškega podjetja »Essener Verlagsanstalt« Wolfganga Müllerja Clemma, ki mu je izročil v dar nekaj zanimivih nemških publikacij.

Hitlerjev dar španski Falangi

Madrid, 10. sept. s. Hitler je poslal Falangi v Oviedo obešen album fotografij, ki kažejo akcije legije Condor v španski vojni. Svoj čas je legija iz Ovieda poslala kot dar Hitlerju kipe borca v bronu in kamen iz oviedske katedrale.

General Franco v San Sebastianu

San Sebastian, 10. sept. s. Semkaj je prispel generalissimo Franco, ki so ga sprejeli zastopniki civilnih in vojaških oblasti in hierarhi Falange.

Filov pri kralju Borisu

Sofija, 10. sept. s. Predsednik ministrskega sveta Filov je poročal kralju Borisu.

no zavzel za cesarja Tafarija in za suženjstvo abesinskega prebivalstva. Tudi med špansko vojno je ta čudni nadškof kazal preteple simpatije za španske revolucije, nare je za strahovladno barcelonskega in madridskega režima, ki je zažgal cerkve, ubil duhovnike in menihe ter izpostavil najzasmeh vse, kar je bilo katolišanom najdražje.

Minister Farinacci v Berlinu

Berlin, 10. sept. s. V Berlin je došel minister Roberto Farinacci. Na kolodvoru so ga pozdravili državni tajnik za propagando Gutterer, dr. Wüster iz zunanjega ministrstva in italijanski poslanik Gino Alfieri. Roberto Farinacci se je razgovorjal s nemškim propagandnim ministrom dr. Goebbelsom glede sodelovanja nemških umetnikov na razstavi »Premio Cremona« v prihodnjem letu in z državnim tajnikom zunanjega ministrstva von Weizsäckerjem. Poslanik Alfieri in minister Farinacci sta obiskala tudi taborišče italijanskih delavcev. Nagovorila sta delavstvo, ki je priredilo navdušene manifestacije vdanosti Duceju.

Hanover, 10. sept. s. V mestni dvorani je bila velika patriotična manifestacija ob otvoritvi razstave »Premio Cremona«. Navzoče je bilo veliko število rjavih srca in ljudstva. Po toplih manifestacijah za italijansko-nemško prijateljstvo sta govorila minister Farinacci in hanoverski okrožni vođa o načelih borbe, ki jo vodi v bratskem tovarštvu narodi osi proti židovski demopulokraciji in proti boljševiški hidri. Govornika sta zaključila izvajanja pozdravljajoč skupne politične ideale obeh narodov, ki sta odločena premagati vse ovire za dosego končne zmage.

Obilna žetev v Franciji

Pariz, 10. sept. u. Generalni tajnik kmetijskega ministrstva Preaud je izjavil novinarjem, da je bila letos žetev v Franciji tako obilna, da bo v celoti krita potreba dežele.

Napadi japonske vojne mornarice v kitajskih vodah

Očiščevalne akcije v južni Kitajski

Tokio, 10. sept. s. Poveljstvo japonske mornariške eskadre v kitajskih vodah je objavilo komunikacije, v katerem pravi, da so letala japonske mornarice v zadnjih štirih dneh bombardirala in s strojnimi napadali zbirajoče se kitajske čete, kolikor se operirajo v pokrajini Kukiang. Sovražniku so prizadejale izredno hude izgube. Oddelki japonskih mornariških strelcev pa so v sodelovanju z letalstvom uspešno nadaljevali očiščevalne operacije v tej pokrajini in v drugih predelih južne Kitajske.

Nanking, 10. sept. s. Predsednik nankingske nacionalne vlade Vangčingvej je bil na inspekcijskem potovanju po nekaterih okrajih Sučova v pokrajini Kijangsu. Včeraj se je vrnil v Nanking. Novinarjem je izjavil, da je popolnoma zadovoljen s vsem, kar je videl ob priliki svojega potovanja. Izrazil je toplo zahvalo japonski vojski in njenemu stalnemu prizadevanju, da omogoči konsolidacijo življenja in dela na ozemlju, ki je pod neposredno kontrolo nankingske vlade. S to japonsko pomočjo in spričo nove politike, ki jo je uvedla nacionalna vlada, se je lahko nad 130.000 Kitajcev v zadnjih dveh mesecih vrnilo v svoje domače kraje in se znova posvetilo delu.

Važna posvetovanja v Tokiju

Tokio, 10. sept. s. Zunanji minister Toda je na včerajšnji ministrijski seji kakor tudi na seji zasebnega kronskega sveta poročal o najnovejšem diplomatskem razvoju položaja. Službeni krogi opozarjajo, da je imel doslej kar 12 sestankov z ameriškim poslanikom Josephom Greewom. Splošno sodijo, da je bilo njegovo poročilo v zvezi z važnimi izjavami ministrskega predsednika Konoja, ki so napovedane za danes. Dopoldne se je zasebni kronski svet znova sestel, tokrat pod vodstvom mikada. Konoja naj bi svoje izjave podal takoj po seji sveta.

Med tem je vlada izdala nov odlok, ki določa mobilizacijo električne industrije. Električni tok naj bi se v bodoče v mno-

go večji meri dobavljala vojni industriji, ki bo morala zaradi hude napetosti mednarodnega položaja znatno povečati svojo produkcijo.

Povratak Japoncev v domovino

Tokio, 10. sept. s. Zunanje ministrstvo je objavilo komunikacije, v katerem pravi, da se je japonska vlada odločila odposlati tri parnike v Malezijo, Indijo in Afriko ter v Evropo. Na ta način hoče omogočiti japonskim državljanom v tujini, da se vrnejo na Japonsko. S parnikom, ki bo krenil v Evropo, bodo tja odpotovali japonski diplomati, ki so bili pred kratkim imenovani na diplomatska službena mesta v posameznih evropskih glavnih mestih. Vse tri ladje bodo že v kratkem krenile na pot.

Nova japonska poslanika v Siamu in Indokini

Bangkok, 10. sept. s. Prvi japonski poslanik v Siamu Teiji Cubokani je bil včeraj dopoldne v spremstvu višjih funkcionarjev poslanstva na dvoru in je regentom predložil svoja akreditivna pisma. Svečanosti je prisostvoval tudi japonski zunanji minister.

Tokio, 10. sept. s. Bivši minister Menkiči Jošisava, ki je bil šef japonske delegacije v Nizozemski Vzhodni Indiji, je bil imenovan za izrednega poslanika v Francoski Indokini.

Teroristični atentati v Sanghajju

Sanghaj, 10. sept. s. V teku štirih dni je prišlo tu že do drugega terorističnega atentata. Žrtve terorizma je včeraj postal neki funkcionar japonske policije. Bil je smrtno ranjen sredi mednarodne konference. Pri spopadu med teroristi in nekim policijskim agentom je bil ranjen tudi neki Kitajec.

Letalski boji na zapad

Berlin, 10. sept. s. Britansko priznanje glede izgube 20 letal pri nekem poletu nad Berlin, ni v tukajšnjih krogih zbudilo nikake pozornosti, čeprav je nemško uradno poročilo objavilo nekoliko manjšo število uničenih britanskih letal. Kako vestno sestavlja nemško vrhovno poveljstvo svoja poročila, dokazuje nedvomno ta razlika med angleško in nemško ugotovitvijo izgub. Očitno je, da nemško vrhovno poveljstvo postopa tako vestno, da gredo morebitne razlike vedno v škodo Nemčiji. Da je to pot London povedal večjo število lastnih izgub, nego so jih ugotovili Nemci, je pripisati samo okoliščinam, da je Churchill enkrat krenil s svojega običajnega pota poslednjih laži. To priznanje, ki ga je Churchill napravil nedvomno s stisnjenimi zobmi, hoče samo pokazati moskovskim prijateljem, da Angleži store vse, da bi pomagali svojim rdečim zaveznikom, ter pri teh naporih tudi trpe obšutne izgube.

Bombe na Kassel

Berlin, 10. sept. s. V noči na torek so britanski bombniki prodri nad nekatere predele zapadne in srednje Nemčije ter bombardirali neke kraje. Med drugimi so napadli področje okrog Kassela. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj žrtev.

Vojna na morju

Washington, 10. sept. s. Državno tajništvo je objavilo komunikacije, da je bil neki panamski parnik, ki je bil v službi Zedinjenih držav, potopljen v bližini Islandije. 24 ljudi je utonilo, med njimi en državljani Zedinjenih držav. Potopljeni parnik se je imenoval »Sessa«. Prvotno je pripadal danski trgovski mornarici, zadnje čase pa je bil last nek newyorške družbe, ki je prevažala živež in vojne potrebščine v Islandijo. Parnik je bil torpediran že 17. avgusta. Tri brodolomce s te ladje so rešili 6. septembra.

Berlin, 10. sept. d. »New York Times« je naslovil na Roosevelta zahtevo, naj odredi, da morajo vse ameriške ladje na tako zvali islandski progri takoj streljati, če zapazijo kako nemško podmornico.

Obstreljevan angleški konvoj

Berlin, 10. sept. s. V noči na sredo so nemške daljnostrelne baterije močno obstreljevale angleški konvoj, ki se je pojavil v vodah pred Dooivom. Po prvih streljih se je konvoj razpršil in posamezne ladje so krenile v vse smeri, da bi se izognile nemškim granatam. Obstreljevanje angleških parnikov pa se je tudi potem uspešno nadaljevalo.

Italijanska poštna tarifa za Jonske otoke

Rim, 10. sept. s. Od 1. septembra veljajo za dopuščeno korespondenco (pisma, razglednice in rokopiši) z Jonskih otokov in naslovljeno v kraje na otokih tarife, veljavne v Italiji. Na Jonskih otokih se bodo uporabljale pretiskane italijanske znamke.

Vrnitev ameriških podpor Grčiji

Solun, 10. sept. s. Solunski guverner je odredil, da morajo vsi, ki so prejeli kakšne podpore od ameriških dobrodelnih odborov ali društev, te podpore vrniti. Izkazalo se je, da so bile podpore deležne predvsem imovitejših osebe.

Nesreča angleškega letala na švedskem

Stockholm, 10. sept. s. Tudi peti član posadke angleškega letala, ki se je zrušilo pri Marienbergu v južni Švedski, je bil prijet na postaji Malmö. Izjavil je, da je hotel priti v stik z angleškim konzulom. Ponesrečeno letalo je bombnik vrste »Wellington«.

Bogat ribji lov

Lizbona, 10. sept. s. Z Grenlandije in Nove Fundlandije se je vrnilo na Portugalsko več ribskih ladij, ki so bile do vrha natovorene s polenovskimi.

Obisk Visokega Komisarja na velesejmu

Ljubljana, 10. septembra. Včeraj popoldne je Visoki Komisar posetil ljubljanski velesejem, da si ogleda izložbo dela. Mod posestom si je Eksc. Grazioli v spremstvu podpoveljnika Zveze pomorskih centrov ter vodilnih osebnosti večje jesenske prireditve ogledal vse delo, ter je izrazil svoje zadovoljstvo nad njegovim uspešnim potekom.

Hrvatski konzul pri Visokem komisarju Eksc. Grazioliju

Ljubljana, 10. septembra. Včeraj dopoldne je Visoki Komisar sprejel v vladni palači novega konzula neodvisne Hrvatske dr. Antona Ivančevića, ki je bil v spremstvu svojega zasebnega tajnika gospoda Pera Gospodetića.

Eksc. Grazioli se je prisrčno razgovarjal s konzulom dr. Antonom Ivančevićem, popoldne pa mu je v spremstvu podpoveljnika Zveze pomorskih centrov vrnil poset.

Uspešno delovanje mestne zaščitne šole

Ljubljana, 10. septembra. Mestna zaščitna šola je avgusta nadaljevala s svojimi tečaji zlasti za nadzornike hišne zaščite. Po podatkih zaščitnega oddelka in zaščitne šole je v mestu Ljubljani 2060 hiš v ožjem nevarnostnem rajonu, to je tam, kjer je hišna zaščita obvezna. Skoraj v vseh teh hišah so že izvežbani ter tudi postavljeni nadzorniki hišne zaščite, ki imajo skupno s hišnim gospodarjem skrb za nadaljnjo izgradnjo hišne zaščite. V 47 tečajih za hišne nadzornike je tečaj končalo 2080 tečajnikov, med temi 1980 ali 96,11% tečajnikov iz ožjega nevarnostnega okoliša, drugih 100 pa je prostovoljnih iz širšega nevarnostnega okoliša ali pa namestnikov, pomočnikov l. dr., ki so se prostovoljno prijavili v tečaj. Za mali odstotek zadržanih ali zamudnikov, kakor tudi za morebitne spremembe in novo prostovoljno prijavljene se bodo tečajji za hišne nadzornike nadaljevali v začetku oktobra. Opozarjamo pa, da morajo hišni lastniki sproti namerjati vse spremembe glede hišnih nadzornikov ali drugih članov hišne zaščite. Prav tako je treba mestnemu zaščitnemu oddelku sporočiti morebitno spremembo hišnega lastnika ali hišnega upravitelja.

V sredo 10. t. m. je zaščitna šola začela že s tečajji za hišne gasilce t. j. za pomožne organe hišnega nadzornika. Ti tečajji trajajo tudi po 3 dni vsak dan po 2 do 3 ure ter imajo na programu večji del demostacije in praktične vaje. Tečajniki so razdeljeni na skupine, da bodo praktične vaje čim bolj uspešne.

Najprej pridejo v tečaj hišni gasilci iz večjih poslopij, nato pa postopoma vsi drugi iz ožjega nevarnostnega rajona. Vabimo hišne lastnike, naj skupno s hišnim nadzornikom po mogočnosti že pred oblatvenim pozivom prijavijo hišne gasilce, če tega še niso storili, saj bo šele z izurjenim osebjem hišno gasilsko orodje uspešno uporabljivo.

Obiski mestnih zdravnikov na domu so omejeni

Ljubljana, 10. septembra. Zdravniški obiski manj premožnih na domu so zaradi skrajnega avtomobilskega prometa in sploh zaradi izrednih razmer tako težavni, da mestno poglavarstvo mora opozoriti vse one, ki imajo na podlagi ubožnega lista mestnega socialno političnega urada pravico na brezplačno zdravljenje, da je odslej mogoče klicati mestne zdravnike le med uradnimi urami, najpozneje pa do 13. ure na mestnem fizikatu. Na vsak način je pa treba prej priskrbiti ubožni listek socialno-političnega oddelka.

Izven tega časa je dovoljeno klicati zdravnika samo v zares najnujnejših in življenjsko nevarnih primerih obolenja. Majhne otroke, ki niso prav težko bolni, je pa treba prinesiti v mestni fizikat med ordinacijskimi urami od 9. do 12. ure. Podpore potrebni bolniki morajo razumeti sedanjega zadrega z bencinom in upoštevati sedanje razmere, da mestni zdravniki peš ali s kolesi nikakor ne morejo opraviti vseh obiskov, kadar bi kdo želel in je bolniku pač najbolj priročno in pripravno. Če kdo res težko zboli že jutraj, si lahko pač takoj priskrbi ubožni listek v socialno-političnem oddelku na Ambroževem trgu, nato pa še dopoldne lahko pokliče zdravnika na mestnem fizikatu, nikakor naj pa taki bolniki ne kličejo zdravnika šele popoldne ali celo zvečer. Tudi bolniki, ki plačujejo honorarje, morajo dandanes večkrat potrpeti, in čakati na zdravnika ter radi upoštevajo težke razmere.

Predsednik portugalske republike na inspekciji

Lizbona, 10. sept. s. Predsednik republike generala Carmena se je odpravil na inspekcijsko potovanje po obmejnih okrajih. Obiskal je že več manjših mest v portugalskem obmejnem področju.

Pomanjkanje delovnih sil v angleškem kmetijstvu

Berlin, 10. sept. d. Angleško kmetijstvo je zaradi pomanjkanja delovnih sil, ki je postalo zlasti v zadnjem času občutno, zelo vznemirjeno. Opozarjajo, da je s tem postal tudi položaj v pogledu prehrane Angležev vedno bolj težaven.

Huda avtomobilska nesreča na Slovaškem

Bratislava, 10. sept. s. V bližini Krupine je prišlo včeraj do hude avtomobilske nesreče. Nekaj tovornjakov, na katerem je bilo poleg šoferja 29 delavcev, je na nekem ovinku zdrsnil v globok jarek ob cesti. Dva delavca in neka delavka so se ubili. Ostalih 22 je bilo hudo poškodovanih.

Gospodarstvo

Naraščanje proizvodnje v Italiji

Pred meseci smo obširno poročali o naglem razvoju, ki je bil v zadnjih letih zabeležen v italijanski proizvodnji premoga. Sedaj objavlja agencija AGIT o tem naslednje zanimive podatke. Italijanska proizvodnja premoga se je gibala do leta 1934. v višini nekaj nad 700.000 ton. Naslednje leto je prvokrat dosegla 1 milijon ton, nakar se je pričela naglo dvigati in je v letu 1939. dosegla 3.125.000 ton. Za lansko leto se niso bili objavljeni uradni podatki, vendar cenijo, da je v tem letu italijanska premožnjava proizvodnja že presegla 4 milijone ton.

Zanimivi so tudi podatki o povečanju italijanske proizvodnje ekstraktov za strojenje, zlasti tanina, ki se pridobiva iz kostanjevega lesa. Prej je morala Italija znatne količine tanina uvažati, postopno pa se je od uvoza emancipirala in je uspelo tudi zmanjšati potrebo uvoza kostanjevega lesa. V začetku prve svetovne vojne je imela Italija 16 tavnice tanina s kapaciteto 390.000 stotov. Sedaj je v Italiji 34 takih tavnice, v katerih je zaposlenih 10.000 delavcev. Ze leta 1934. je proizvodnja dosegla 800.000 stotov. Sedaj pa znaša nad 1 milijon stotov. Ker se giblje domača potrošnja le na višini okrog 750 tisoč stotov, je pričela Italija tanin že v znatni količini izvažati, predvsem v Nemčijo.

V zadnjih letih je Italija napredovala tudi v pogledu proizvodnje hladilnih stro-

jev in aparatov, ki so zlasti važni za sobodno konzerviranje živil. Letna proizvodnja znaša sedaj 20.000 takih strojev odnoso aparatov. V svetovni proizvodnji hladilnih strojev zavzema Italija že šesto mesto.

Pridobivanje mineralnega olja v Albaniji je letos nadalje napredovalo. Petrolejsko področje pri Devoliju oddaja sedaj kakor poroča »L'Eco di Roma« mesečno 13.000 ton nafte italijanskim rafinerijam. Petrolejska družba AGIT, ki kontrolira družbo za izkoriščanje albanjskih petrolejskih vrelcev, je dobila od države 50 milijonov lir za investicije v petrolejskem področju rta Patos v pokrajini Berat, kjer bodo vrtali potrebne sonde. Ležišča nafte so na tem področju verjetno v globini 300 do 1000 m. Pri poizkusnih vrtanjih so ugotovili ležišča goste asfaltne nafte in je verjetno, da bo tudi vrtanje na tem področju uspešno. V zadnjih desetih letih je italijanska družba za izkoriščanje petrolejski polj v Albaniji navrtala 600 sond, iz katerih je doslej pridobila okrog 1 milijon 200.000 ton nafte. Aktualno postaja tudi vprašanje pridobivanja mineralnega olja iz ležišč bituminoznega škrljeveca, ki se cenijo na 10 milijonov kub. metrov. Iz tega bituminoznega škrljeveca se lahko pridobi okrog 2 milijona ton nafte. V načrtu je gradnja poizkusne naprave. Če se bo naprava obnesla, bodo pričeli pridobivati iz bituminoznega škrljeveca nafto v večjem obsegu.

— Iz italijanske tekstilne industrije. Največja bombažna predilnica in tkalnica v južni Italiji Manifatture Cotoniere Meridionali na Napolju bo zvišala svojo delniško glavnico od 45 na 90 milijonov lir, in sicer za 30 milijonov lir na breme izrednih bilančnih rezerv in za 15 milijonov lir z izdajo novih delnic.

— Devizne določbe za potnike, ki potujejo v Hrvaško. Hrvatski finančni minister je odredil, da smejo potniki, ki potujejo v Hrvaško, primesti s seboj do 500 kun v hrvatskih bankovcih.

— Pridobivanje olja iz paražnikovnega semena. Na Madžarskem so napravili uspešne poskuse za pridobivanje olja iz paražnikovnega semena. Neke madžarske tavnice je že uredila električne naprave za sušenje paražnikovnih semen z vročim zrakom. V tej napravi posušijo po 5 meterskih stotov paražnikovnih semen na uro, nakar semena prešajo, pri čemer pridobijo fino namizno olje.

— Novi davki v Zedinjenih državah. Iz Washingtona poročajo, da je ameriški senat odobril zakonski predlog, ki predvideva izredno povišanje davkov, kakršnih Zedinjene države niso poznale niti v dobi svetovne vojne. Državni dohodki na podlagi tega zakona se cenijo na 3,7 milijarde dolarjev. Število davčnih zavezancev, ki bodo morali predložiti davčno prijavo, se bo po tem zakonu povišalo na 22 milijonov. Zlasti občutno bo obdavčenje privatnih oseb z dohodnino. Dohodnina bo znašala v najnižji stopnji 6%, v najvišji stopnji, to je pri dohodkih preko 5 milijonov, pa bo znašala dohodnina 77%.

— Fordova tavnica v Nemčiji. Ameriška družba Ford Motor Co je kmalu po svetovni vojni ustanovila v Kölnu lastno tavnico, ki se je najprej bavila z montažo, pozneje pa s popolno izdelavo Fordovih avtomobilov. Pri družbi Fordwerke A.G., Köln, je bila ameriška družba Ford Motor Co. doslej udeležena s 52% delniške glavnice, neke druga inozemska Fordova družba pa s 6,25%. Letos v marcu je bilo sklenjeno povišanje delniške glavnice nemškega podjetja v Kölnu od 12 na 32 milijonov mark. Ker se je družba Ford Motor Co. odpovedala pravici odkupa novih delnic in enako tudi druga inozemska Fordova družba, so bile nove delnice v nominalni vrednosti preko 9 milijonov mark prodane na nemškem trgu, tako, da ima sedaj podjetje nemški kapital večino.

— Podružnica Sofijske kreditne banke v Skoplju. V zasedenem delu Južne Srbije je bila te dni ustanovljena prva bančna podružnica. V Skoplju je namreč otvorila svojo podružnico Sofijska kreditna banka.

— Racionaliranje živil v Nizozemski. Stanje prehrane v Nizozemski je sedaj 15. mesecev po zasedbi in po pričetku blokade razmeroma ugodno. Nizozemski, ki je bila prej navezana na uvoz znatnih količin žita, krmlil in umetnih gnojil, je doslej uspešno preprečila nezadostno prehrano prebivalstva, v nasprotju v Belgijo, kjer je stanje bolj kritično. Nizozemski je v pravem času spoznala potrebo preorientacije in potrebo povečanja neposredne proizvodnje najpotrebnejših živil. Zaradi pomanjkanja krme so v prvih mesecih poklali precej živine, sedaj pa je krma za preostalo živino več ali manj zasedljiva. Znatno se je dvignila relativna proizvodnja surovega masla, ker se dobi za konzum le posneto mleko. Normalna kvota kruha na karte znaša na teden 1700 gr. poleg tega se dobi še 100 gr moka na teden. Za težake so določene večje količine. Olajšanje je nastopilo z novo letino krompirja, ki je omogočilo, da dobi sedaj vsaka oseba na teden zopet 3 kg krompirja. Težavna je oskrba z maščobami. Sedaj dobi vsak prebivalec pol funta surovega masla vsakih 9 dni, od časa do časa pa namesto surovega masla jedlino olje ali pa margarino. Navzlic zmanjšanju števila krav je proizvodnja surovega masla razmeroma znatna, ker se vse mleko posname. Oskrba z mesom se je v zadnjih tednih zboljšala. Zaradi oskrbe z živinsko krmo v zimskih mesecih, bodo v teku zime zopet v večjem obsegu klali govejo živino. Vsak prebivalec dobi sedaj 300 gr mesa na 7 dni (doslej 250 gr na osem dni). Kontrola klanja goveje živine v redu funkcionira, težavna pa je kontrola pri prašičih, ki se koljejo pogosto pod roko. Sladkorja dobi vsak prebivalec 1 kg na mesec, marmelade ali medu pol funta na mesec. Racionalizirana je potrošnja zdroba krompirjeve moke, in riža. Sira dobi vsak prebivalec 100 gr na teden. Poleg tega pa eno ali dve jajci, Zaloga kave in čaja so potrošene in obstaja le še manjša rezerva za enkratno dobitve v zim. Prebivalstvo stalno dobiva tudi kavo. Nakup oblačil je urejen po nemškem vzorcu z oblačilno karto. Stroga je tudi ureditev potrošnje krmlil in umetnih gnojil, kakor tudi kontrola cen. Največje težave pa dela pobijanje črne borze.

Prva statistika hrvatske zunanje trgovine

Hrvatski listi objavljajo prve podatke o hrvatski zunanji trgovini, in sicer za čas od 10. aprila do 1. avgusta, to je za nekaj manj nego 4 mesece. V tem razdobju je znašal izvoz Hrvatske 480 milijonov kun, uvoz pa 327 milijonov kun. Seveda je treba upoštevati, da je zunanja trgovina v prvih dveh mesecih obstojala nove države skoro mirovala, dokler ni hrvatska vlada sklenila prvih trgovinskih sporazumov z drugimi državami.

Od celotne vrednosti izvoza v višini 480 milijonov kun je odpadlo na izvoz živine in živinskih proizvodov 116 milijonov, na les in lesne proizvode 202 milijona, na kemične proizvode 43 milijonov, na proizvode rudarstva 50 milijonov, na sadje 10 milijonov in na ostalo blago 59 milijonov.

Od skupne vrednosti uvoza v višini 325 milijonov kun pa je odpadlo 29 milijonov na živila, 78 milijonov na pogonska sredstva, 66 milijonov na tekstilno blago in surovine, 85 milijonov na kovine, kovinske izdelke in stroje, 49 milijonov na kemične proizvode, 15 milijonov na papir, 7 milijonov na steklo in 9 milijonov na razne proizvode.

Od posameznih uvoznih in izvoznih držav sta na prvem mestu Nemčija in Italija. Izvoz v Nemčijo (brez Spodnje štajerske) je znašal 262 milijonov, uvoz pa 175 milijonov. Po posebnem sporazumu je Hrvatska izvozila v Spodnjo štajersko za 16 milijonov blaga, uvozila pa je iz Spodnje štajerske za 66 milijonov blaga.

Izvoz v Italijo je dosegel 129 milijonov, pri uvozu v vrednosti 24 milijonov. Nadalje je znašal izvoz v Češkomoravski protektorat 43 milijonov, uvoz pa 13 milijonov. V Srbijo je Hrvatska izvozila za 14 milijonov blaga, uvozila pa ga je za 5 milijonov. Nadalje je znašal izvoz v Nizozemsko 7 milijonov, med tem ko uvoza iz Nizozemske ni bilo. V Madžarsko je Hrvatska izvozila za 7 milijonov blaga, uvozila pa za 14 milijonov. V uvozni statistiki je končno omenjena Slovaška, kamor je Hrvatska izvozila za 2 milijona blaga, med uvoznimi državami pa je še Rumunija s 3 milijoni, Bolgarija z 2 milijonoma in Švica z 1 milijonom.

Mednarodni lesni trg

Hrvatski gospodarski inspektorat vojnega ministrstva je objavil v Narodnih novicah, da je sklenjen sporazum z Nemčijo, zaradi dobave znatnega števila lesenih hiš in barak, kar bo hrvatskemu lesnemu gospodarstvu omogočilo izvažati gotove izdelke namestu lesa kot surovine. Na ta način bodo imeli hrvatski obrtniki, tesarji, mizarji in industrijski mojstri trajne zaposlitve skozi vrsto let. Dobave lesa bo financirala neka zagrebška banka, ki bo prevzela izgotovljene sestavne dele lesenih hiš in blago plačala v gotovini. Da se poveča storilnost podjetij, bodo lesni obrtniki dobili potrebne stroje proti odplačilu v obrokih. Zaradi izvršitve naročil se bodo združili obrtniki posameznih krajev v izvozna združenja, ki bodo imela centralo v Zagrebu.

Zaradi nastalih razmer ima Švica precejšnje težave pri oskrbi gospodarstva z lesom. Švica je pred vojno uvažala na leto okrog 700.000 kub. metrov lesa. Zaradi političnih sprememb v Evropi se je švicarski uvoz lesa znatno skril, medtem ko se je potrošnja precej dvignila. Domača proizvodnja lesa znaša okrog 3 milijone kubičnih metrov, potrošnja pa preko 5 milijonov kubičnih metrov. Da se omogoči kritje potrebe so sečnoj skoro podvojili. Težave ima Švica tudi pri oskrbi z drvmi. Švicarski zvezni urad za vojno industrijo je pooblastil kantonalne urade za kurivo, da smejo za sezono 1941/42 odobriti le kontinget 75% drv. Dobava premoga pa je naenkrat kontingentirana na 20% normalne potrebe.

Zaradi spremenjenih političnih razmer je otežkočena tudi oskrba Nizozemske z lesom. Od 10. maja lanskega leta do 10. januarja t. l. je Nizozemski iz Švedske in Finske uvozila 35.000 standardov lesa in sicer z ladjami obalne plovbe, z nekaterimi drugimi nizozemskimi in tujnimi parniki pa so uvozili še okrog 50.000 standardov. Za letošje je predvideno, da bo mogoče uvoziti prav tako 50.000 standardov iz Švedske in Finske.

Gospodarske vesti

— Ivoz sil v Hrvatsko. Priprave za pričetek izvoza sil v Hrvatsko so v polnem teku. Pripravljenih je 300.000 zabojev za ta izvoz. V strokovnih krogih cenijo, da bo imela Hrvatska zlasti iz pridelka v Bosni na razpolago za izvoz okrog 2000 vagonov sil.

Ozadje angleške zasedbe Spitzbergov

Madrid, 10. sept. s. Glode okupacije Spitzbergov pravi madridski tisk v svojih komentarjih, da otežuje nima nikakega strateškega pomena ter pripominja, da hočejo Angleži na ta način odvrti zanimanje angleškega naroda od ruske katastrofe. Angleži hočejo svojim ljudem injicirati nekaj optimizma, injekcija pa bo imela le neznamenit učinek, kajti Spitzbergi, ki so na pragu arktičnega področja, niso ozemlje, na katerem bi se vojna lahko izvajala.

To početje Angležev je docela razumljivo. Zaradi nedostatka zmag in uspehov na bojiščih, kjer se je treba trdo borovati za vsako ped zemlje, se je Velika Britanija zatekla v območje Severnega tečaja, kjer ji je bila dana prilika za lahko zmago brez nasprotij. Po vsem videzu se Angleži zadovoljuje s takimi navideznimi uspehi. Značilno je tudi, da v Londonu kar naenkrat smatrajo Spitzberge za izredno važno postojanko za svojo pomorsko zvezo z Rusijo, in sicer v trenutku, ki je važna luka Murmanska odrezana od ostale države. Tudi glede preskrbe ladij s premogom je otežje postalo naenkrat zelo važno, da si v Londonu vse doslej niso vedeli za to izredno važnost. Resnica bo pač ta, da se hoče Veliki Britaniji cenjenih uspehov, zato je treba odloženo otežje proglasiti za važno postojanko v prometu z Arhangelskom in za preskrbovališče ladij z gorivom. To napihovanje važnosti Spitzbergov je tako prozorno, da angleškega izmotavanja nihče ne bo smatral za resno.

Premirje v Iranu

Teheran, 10. sept. u. Iranski parlament je sprejel pogoje angleške in sovjetske vlade za premirje. Na podlagi teh pogojev so bile določene tudi meje področja, ki naj bi jih zasedle sovjetske čete na severu, angleške pa na jugu. Severna demarkacijska črta gre kakih 50 milj severno od Teherana, druga pa omejuje ves južni predel Hamadna. Tako je izvet od okupacije le osrednji del dežele. Vsi Nemci v Iranu, ki jih je nekaj nad 500, bodo internirani. Izjema velja le za diplomatske osebe in za nekatere tehnike, glede katerih je iranska vlada izjavila, da so ji neobhodno potrebni. Italijanski in rumunski poslaništvo bosta ukinjeni. Petrolejska polja preidejo pod angleško in rusko oblast. Ni še jasno, kaj se bo zgodilo z iransko vojsko in policijo, posebno glede na njuno novo razmestitev.

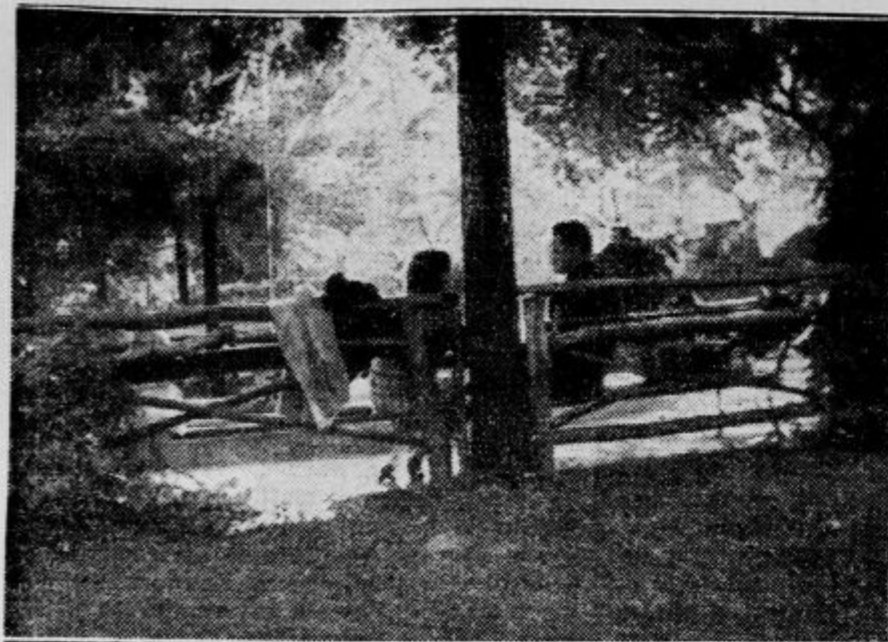
Rooseveltove intrige proti Irski

New York, 10. sept. s. »Daily Mirror« objavlja zanimiva odkritja, ki dokazujejo izjavno politiko Rooseveltove vlade in kažejo, da je skušala washingtonska vlada kompromitirati nevtralnost Irske: Dublinska vlada je pred časom naročila v neki ameriški ladjedelnici dva parnika. Nedavno, ko sta bili ladji dograjeni, je washingtonska vlada predlagala v Dublinu, naj bi se prodaja obeh parnikov izvršila v skladu z ameriškim zakonom o posojanju in prid vladam, ki se bore proti osi. Dublinska vlada ni hotela prevzeti ladij na posodo in je raje plačala v gotovini po svoj čas določeni pogodbi, kakor da bi se kompromitirala.

Ameriška letalska oporišča v Liberiji

New York, 10. sept. s. Listi poročajo, da je prispelo v Monrovia v Liberiji več inženjerjev ameriške družbe »Panamerican Airways«. Tam bodo zgradili novo oporišče za severnoameriško letalstvo, tako da se bo lahko vzpostavila letalska zveza med Zedinjenimi državami in Bliznjem vzhodom preko južnega Atlantskega Oceana in Afrike. Ameriški listi poročajo, da bodo

W parku na solncu in v senci

Nikoli ni naš dragi Tivoli tako vneto obiskovan kakor v pozni pomladi, ko je v njem vse v razcvetu, in pa v pozno-

poletnih dneh, ko smo še tako željni sonca, preden nas zajame hladna jesen. Medtem ko se Tivoli spomladi bohoti z bohotnim zelenjem in najlepšimi cvetličnimi nasadi, je pa njegova pozno-poletna lepota v čudoviti barvni simfoniji, v najnežnejših pastelnih odtenkih cvetja, grmičevja in drevja. Prijazno sliko parka Tivolija obkroža kakor močen okvir ozadje z rožniškim gozdom, ki prav zdajle ob prehodu v jesenski čas skoraj dan za dnem izpreminja svoje lice in barve.

V menjavi deževnih in sončnih dni so začeli letos parki naglo dobivati jesenski kras. Po zadnjem deževju, ko imamo spet vedre in sončne dni, je Tivoli zlasti vsako popoldne poln sprehajalcev, tistih, ki ljubijo samotno, ma-

mic z otroki, ki ljubijo družbo in pomene o tolikih rečeh, zaljubljenec in upokojenec. Letos je obisk množice, ki se steka z velike promenade v Tivoli, še posebno pester. Mnogo novega življenja so prinesli italijanski oficirji in vojaki ter z njimi mnogi novi obiskovalci Ljubljane, ki prihajajo iz Trsta in drugih italijanskih mest. Tri slike, ki jih pričujemo, kažejo pravo nastojenje sedanjih dni v Tivoliju. Dva mlada človeka sta si poiskala na soncu svoj prostor. Tam gori v »Monte Carlu« menda ne bo nikoli izumrla vsakdanja popoldanska zabava s kvartiranjem. A po peščenih igriščih tivolskega parka leto za leto dorašča nov rod, ki mu želimo toliko sonca v mladosti, kolikor sreče v bodočnosti.

Oglas mu je pomagal

S pomočjo oglasa je dobil konja vrnjenega, prodal je les in izvedel, da je njegov sin živ in zdrav

Matej Povšič, mali posestnik Malih Poljan, je pred dvema letoma posekal del svojega bukovega lesa in napravil do sto metrov drv. Hotel je priti do denarja, da bi popravil že močno razrahljano hišo. Ali zaradi težke dostopnosti drv, ki so počivala na jasi na oddaljenem hribu, ni mogel najti kupca, četudi je svojčas pridno ponudil drva v nakup prav povsod, kamor so ga privedli drugi opravki. Lepe sanje, kako si bo z izkupičkom popravil hišo, so plahnele bolj in bolj. Doletela ga je mimo tega še druga nesreča, namreč, da je moral pomlad oddati vojski ne le svojega fuksa, marveč tudi sina Toneta. Zdal je hodil iskati fuksa od vasi do vasi, vselej pa se je vračal brez njega, potrjen in utrujen od dolge hoje. O Tonetu prav tako ni mogel nič zvedeti. Lahko si mislimo, da je naš dobričina Matej živel prav bridko življenje, ki mu je obetalo le še hujšo bodočnost. Nu, hvalabog, ostalo je samo pri obetanju, zakaj čudno naključje mu je življenje preokrenilo na bolje.

Nekega dne je v Tržišču sedel na vlak. Zvedel je bil, da ima neki kmet na Zaplazu v svojem hlevu fuksa, ki je močno podoben njegovemu. Zgovorni Matej, ki si je v svo-

jih tegobah vsepovsod in ob vsaki priliki iskal pomoči, je potolčil svoje gorje nekemu gospodu, ki se je vračal v Ljubljano in ki je pokazal vse zanimanje za kmetoveto težavo. Svetoval mu je, naj vendar drva z oglasom v »Jutru« ponudi v nakup. Prav tako naj z oglasom išče fuksa in Toneta, naj vendar žrtvuje še tih par lir, da bo mirne vesti, da je storil vse, kar se stori da, da ju najde. To je najpametnejša pot, ki bi jo bil moral že davno prej ubrati. Pa se je Matej tako prepričevalnemu priporočanju udal, četudi ne rad in gospod mu je napisal oglase in jih objavil v »Jutru«. Nekaj dni po objavi oglasov je prejel od občinskega urada v Polju obvestilo, da je njegov fuks v varstvu pri žibretu v Zagovlju. Prav tiste dni pa so ga začeli oblegati v njegovi razpokani hiši številni kupci drv in so jih prav drago plačali. O Tonetu, ki je živ in zdrav, pa mu je pisal narednik Franc Rebar. Skozi razpoke Matereve hiše sili zdaj spet dobrih nad polno življenje, lepše življenje. Zal, da je takih Matejev, ki se ne spomnijo oglasov in ne zaupajo njihovim pomoči, le še preveč med nami. Zato so si svojih tegob pač sami krivi.

Za kmetijski napredek v Srbiji

Zanimive pobude slovenskih priseljencev v Kruševcu

Beograd, 10. septembra
Izredni komisar (minister) za priseljence je pozval vse tiste, ki so se doselili v Srbijo, tako Srbe kakor Slovence, naj mu po nekaj tednih svojega bivanja v določenem kraju sporoče svoja opazovanja o stanju in razmerah, kakršne so našli v svojih bivališčih. Obenem jih je naprosil, naj mu sporočajo tudi predloge, kaj vse bi po njihovi sodbi kazalo storiti za napredek dotičnih krajev.

Zdal je prejel izredni komisar od predstavnikov Slovencev iz Kruševca pismo, ki kaže — kakor pravi »Novo vreme« —, koliko »koristne pobude in dobre volje za sodelovanje je v sredini priseljenih Sloven-

cev«. V pismu se podčrtava gotova zaostanost in nerazgledanost prebivalstva v vsem kruševskem okolišu, in to v sadjarstvu, vinogradništvu, živinoreji in v kmetijstvu sploh. Zato prosijo komisarja, da pomore slovenskim naselencem do tega, da dobe zadostjo zemlje za vzorno drevnino, v kateri bodo začeli vzgajati vse vrste žlahtnega sadnega drevja. Delo bosta vodila upokojeni učitelj g. Vekoslav Benko, ki je že v Sloveniji znan kot saljarski strokovnjak, in bivši uradnik posestev Kmetijske družbe v Konjicah g. Ciril Zagar.

Dalje so se odločili isti Slovenci ustanoviti v Varvarinu pri Kruševcu izdelovalnico bučnega olja. Varvarin je središče zelo bo-

gate kmetijske pokrajine. Tu pridelajo mnogo buč kakor tudi semena sončnic in še marsičesa drugega, vendar pa doslej sploh niso izdelovali olja. Slovenci so takoj uvideli nujno potrebo in so napravili stiskalnice, ki bo dajala dnevno po 60 kg olja, kar je za to pokrajino vsekakor važna pridobitev. Pretekli ponedeljek je začelo teči prvo olje.

Slednjič je bila izrednemu komisarju po priseljenih sporočena želja, naj bi se slovenski učitelji in učiteljice, ki imajo strokovno usposobljenost, nastavili v raznih krajih Srbije, kjer bi prirejali tečaje za hišno obrt ter zimske kmetijske in gospodinske tečaje.

Doslej je v vsej Srbiji nameščenih okrog 3000 priseljenih učiteljev. Deloma so bili upokojeni učitelji s polnimi službenimi leti, deloma so bile upokojene ali razrešene učiteljice, katerih moške imajo primeren obstanek, deloma pa so bili razrešeni tudi učitelji, ki so narodno nezanesljivi. Na ta način se je izpraznilo toliko mest, da je nad 80% priseljenih učiteljev moglo dobiti službe. Med njimi je tudi znatno število Slovencev.

Dagoni goveje živine

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino priredi prihodnji teden naslednje dogone za govejo klavno živino:

v torek 16. septembra v Grahovem pri Cerknici,

v torek 16. septembra v Črnomlju,

v sredo 17. septembra v Novem mestu,

v sredo 17. septembra v Trebnjem.

Vabijo se mesarska strokovna združenja, da na najbližji dogon pošljejo iz vsakega sodnega okraja po enega ali dva pooblaščenega zastopnika v svrhu prevzema živine.

Rdeči križ poroča

Obvestila o pogrešanih Devetaku Josipu, Trelicu Alojziju in Zupančiču Johani naj dvignejo svojci v pisarni na Miklošičevi Pošto naj dvignejo:

Dekle Ivan, posestnik, Moste, Kralj Alfred, Korytkova, Mesesnel dr. France, Narodni muzej, Mikšič Ivka, Poljanska 15, Putre Erna, glavna carinarnica, Regoršek Jurij, Oražnov dom, Rožek Gustel, Vič, Sedej Janko, profesor, Tyrševa 17, Štrubelj Janko, Poljanska 1, »Učiteljska samopomoč«, Volc Bina, Vodnikov trg 4.

Gospod Kovalovsky Dimitrij naj se zglaši v tajništvo polzvedovalnega oddelka.

vrsta Prinzevega zanimanja. Pri roblidnicah se mu je posrečilo vzgojiti rastlino, ki je odporna proti slani in brez trnja. Ta rastlina je iz najjužnejšega nemškega okrožja našla pot v vse dele Rajha in je zaradi svojih posebnih prednosti zelo cenjena. Daljnja njena prednost je v njenih velikih grozdih. Cel grozd izgleda kakor ena sama jagoda, ki so mesnate in velike in se lahko primerjajo debelim rdečim jagodam.

Tudi pri ribeznu je mojster Prinz dosegel velik uspeh. Posrečilo se mu je vzgojiti tako sladko vrsto tega sadu, da se lahko je brez sladkorja. Zastavil pa si je še novo nalogo. Vzgojiti hoče črn grozdčast ribez.

Koliko dela je potrebnega za vzgojo posamezne rastlinske vrste, je lažje težko dometi. Da pravilno lahko ocenimo Prinzevo delo, je treba vedeti, da so prvotne rastline bile pripeljane iz Amerike in so bile le z velikimi težavami prepeljane v Nemčijo. Imed 12 odpornih rastlin sta prišli na Korosko samo dve taki, ki sta se mogli posaditi. Danes je na tisoče grmičev, ki dajejo isti kakovostni sad, kakor sta ga dajali prvotni rastlini.

Prizadevanja mojstra Prinza v Sv. Jakobu pri Wolfbergu so za Korosko, za Vzhodno marko in za vasa Rajh izrednega pomena. Niso prinesla samo slave njemu in ga priznala za kapaciteto na tem področju, ampak so tudi praktični nasledil Prinzevega nehanja izrednega pomena. Jagode so zdrave in nadvse bogate vitaminov. Zato ima ta sad posebno pri prehrani mladine velik pomen. Koroska kot nevinorodna dežela ima vse pogoje postati dežela jagod. To ji bo prav zaradi tega omogočeno, ker je vrsta, ki jo je vzgojil Prinz, posebno prikladna za njeno gorasto podnebje in odporna proti slani. Do višine 1000 metrov bo možno gojiti jagodove nasade. Koroska bo tako postala jagodov vrta, ki bo imelo od njega koristi ljudsko zdravje in vsak prebivalec, ki se bo o pravem času zavedel tudi gospodarske važnosti negovanih jagodnih nasadov.

SPORT

Še pogled v atletske vrste

Nekaj drugih zanimivosti s pravkar minulega prvenstva Ljubljanske pokrajine

Dodatno k poročilom, ki smo jih o poteku dvodnevnega tekmovanja za prvenstvo SLAZ odnosno Ljubljanske pokrajine objavili v zadnjih dveh številkih našega lista, dodajamo še nekaj opazovanj strokovnjaka, ki je zajel dosežene uspehe ali neuspehe z drugega, predvsem s statističnega vidika. Evo kaj pravi:

Letošnje atletske prvenstvo nam ni prineslo pričakovanih in zaželenih uspehov. Tega je deloma kriv spor, ki je nastal še preden je prišlo do prvenstva, deloma pa vreme, ki je že prvi dan nagajalo prireditvi in jo drugi dan skoraj čisto onemogočilo. Ravna zaradi tega moramo to prvenstvo ločiti v dva posebna dela: v prvi dan, ko je bila še kolikor toliko dana možnost za dosego vrhunskih rezultatov, ki jih baš pri prvenstvenih nastopih najbolj pričakujemo, in v drugi dan, ko se posebnih rezultatov ni moglo pričakovati, ker sta dež in hladni zrak vzela atletom voljo in možnosti, da bi dali od sebe kar največ.

Kar se tiče doseženih rezultatov, moramo ugotoviti, da v večini primerov niso bili takšni kakor smo pričakovali. To velja seveda samo za nedeljo, ko je bilo vreme še dovolj ugodno, a so bili letošnji najboljši rezultati izboljšani samo na 800 m, kjer je Košir precej popravil samega sebe, dalje v stafeti na 4x100 m, kjer je prva stafeta Planine izboljšala letošnji najboljši čas Hermežanov od 45.8 na 45.1, kar je za klubsko stafeto zelo lep uspeh, in na 5000 m, kjer je Kien poboljšal svoj najboljši rezultat od 16:37.4 na 16:14.2, kar je le malo slabši od njegovega najboljšega sploh. Razen v teh treh disciplinah, ni bila tablica najboljših letošnjih rezultatov nikjer izboljšana, pač pa je bila izpopolnjena s teki na 110 m, ki jih letos do prvenstva sploh še ni bilo na sporedu. Zanimivo je tudi, da so bili v petih disciplinah doseženi boljši rezultati kakor na lanskem prvenstvu. To so teki na 400 m preko zaprek, kjer je zmagal letos Skušek s časom 58.8, lani Poljšak z 1:00.9, dalje na 800 m, kjer je bil tudi lani prvak Košir s časom 2:01.2, na 110 m preko zaprek (lani Lužnik 18.0, letos Lončarič 17.8), v stafeti na 4x100 m, v kateri je lani zmagała Ilirija s časom 45.3, letos Planina s 45.1 in v metu diska, kjer je bil lani zmagovalac letos šestoplasirani Lužnik s 36.09, letos pa ing. Stepišnik s 37.37.

Presenečenja

Kakor na vsakem športnem tekmovanju, je bilo tudi na tem nekaj presenečenj, ki pač samo potrjujejo pravilo, da rezultati »na papirju« niso zmerom pravo merilo za določanje plasmana. Izmed onih do zdaj takih imenovanj manj znanih so posebno presenetili Jager, ki je v zelo lepem stilu in sigurno zasedel drugo mesto v teku na 110 m preko zaprek. Ker je prav za prav začetnik in vrh tega še junior, ni dvoma, da bo v tej disciplini ob vestnem treningu lahko dosegel še mnogo boljše rezultate. O m a h e n je drugi, ki se je uveljavil s svojim tretjim mestom v skoku v višino. Skakač še neizkušen western-roll in je le za las podl prečko pri 170 cm. Neprilakovano dobro se je odrezal tudi K r e n č i č, ki do zdaj še ni nikoli vzbudil posebne pozornosti. Na 200 m je namreč samo tesno za Bratožem zasedel tretje mesto z zelo zadovoljivim rezultatom. Med ostala presenečenja moramo prišteti še Magušarjevo zmago v teku na 1500 metrov in nad Klenom, B a č n i k o v rezultat v metu kladiva, ker ga je metal prvič,

Drugi dan plavalnega prvenstva

Sedem plavalnih točk in druga tekma v waterpolu

Včeraj ob 17. so začeli svoje tekme za pokrajinsko prvenstvo ilirijanski plavalci v svojem kopališču in zdaj, ko to čitate, je najbrže prvih 6 prvenstvenih naslovov že oddanih. Danes popoldne pa gredo borbe za naslove in čase — klubske konkurence to pot ni, ker zastopajo vsi tekmovalci samo Ilirijo — spet dalje, in sicer v naslednjih 7 točkah:

400 m prosto, gospodje,
100 m hrbtno, gospodje,
100 m prosto, dame,
200 m prsno, dame,
100 m hrbtno, dame,
200 m prsno, gospodje in
3x100 m hrbtno, gospodje.

Na koncu sporeda je še druga tekma v waterpolu med dvema domačima moštvoma.

Sem in tja po terenih...

Na športnih terenih po državi so bili zelo delavni skoraj povsod, tako med kolesarji, med veslači, med teniški igralci, med atletični in še v raznih drugih panogah.

Med atletskimi prireditvami zaslužita posebno omenbo dve in sicer veliki miting ob otvoritvi novega stadiona v Pratu, na katerem je bilo nad 5000 gledalcev in so startali skoraj vsi najboljši italijanski atleti. V poseameznih disciplinah so zmagali: Tito na 100 m z 10.5, Donnini na 400 m s 50.3, Lanzi na 800 m z 1:56.3, Bertocchi na 1500 m z 4:00.8, Bevacqua na 5000 m s 15:05, Biancani v metu diska s 47.49, Profeti v kroglu s 14.31 in Osena v skoku v daljino s 6.82. Tudi cela vrsta tekmovalcev, ki je zasedla nižja mesta, je imela odlične rezultate, dokaz, da so italijanski atleti trenutno na višji svoji formi.

Druga atletska prireditev, ki nas tudi zanima, je bila v splošnem krajavnega značaja, in sicer za prvenstvo Julijske Krajin, je pa za primerjavo z našo atletiko prav posebno dobrodošla. Najboljše izide na tem mitingu so imeli: Furlan na 100 m z 11.4, Merassutti na 400 m s 50.5, Rebutini na 1500 m s 4:26.6, Burlo na 5000 m s 16:05.2, Mazzoli na 110 m z zaprekami s 17.4, Hribar v skoku v višino z 1.70, Delli Compagni v metu diska z 41.75, Oretti v metu kladiva s 46.94 in Vallon v troskoku z 12.93.

V Salsomaggiuru je bil v nedeljo končan nacionalni teniški turnir, na katerem sta, kakor znano, startala tudi naša najboljša teniška predstavnika Boris Šmerdu in inž. Eza Serbec-Maire, ki pa sta morala že po prvih nastopih prepuštititi mesta boljšim. V nedeljo so bili odigrani vsi finali, iz katerih se loži kot zmagovalci: Cuccelli z ma-

in pa deloma ponovno in nepričakovano visoko zmago Kranerja nad Riglerjem v metu kopja.

Najboljše rezultate sta postavila zopet inž. Stepišnik v metu kladiva in Košir v teku na 800 m. Medtem ko je Koširju uspešno postaviti svoj najboljši rezultat, ki naj bi veljal po novih pravilih tudi za slovenski rekord, inž. Stepišniku ni uspelo doseči 50metrske znamke, ki so jo tako želeli videti gledalci. Od ostalih so zadovoljili z rezultati še šušteršič na 100 m, Hlade v metu kladiva, Oberšek na 400 m in 800 m, Skušek na 400 m preko zaprek, Kien na 5000 m, stafeta 4x100 m. Kraner v metu kopja, če se upošteva splošek zalet, in Lušický na 200 m.

Borbe

Posebno napetih borb je bilo zlasti pri tehkih malo. Najzanimivejši pa je bil tek na 1500 m. Siguren favorit je bil sicer Košir, ki je zmagal in tudi tekel samo na zmago, kar je najbolje razvidno iz rezultata, zato pa je bila borba za mesta tembolj ogorčena med ostalimi tekači, ki so bili en krog pred ciljem še v skupini. Računali so verjetno vsi na finish, ki se je začel šele 250 m pred ciljem, kjer je tudi hitrejši Magušar sigurno prehitel lanskega zmagovalca Kiena, medtem ko Koširja kljub obupnim naporom seveda ni mogel dohiteti. V teh zadnjih 250 metrih je odpadel tudi Glonar, ki pri svojih tehkih običajno nima hitrega zaključka. Od ostalih disciplin smo gledali še napete borbe v skoku v daljino, kjer je zmagala v prvih treh serijah skokov razlika med prvimi petimi samo 7 cm, v troskoku med zmagovalcem Nabernikom II in Smolejem in v skoku v višino, kjer so bili prvi trije skoraj čisto izenačeni. Kolikor je bilo tekmovanje zanimivo zaradi borb atletov med seboj, toliko manj je bilo napeto glede na prvenstvo klubov. Planina je bila zmaga sigurna od prvega početka in je bilo edino le vprašanje, kako visoko bo ta zmaga izražena v številkah. Prav tako se Iliriji ni bilo treba bati za drugo mesto, kar Elan iz Novega mesta, ki je pokazal sicer mnogo dobre volje, ni mogel ogražati dosti močnejše Ilirije.

Za zaključek bi še omenili, da je bilo tekmovanje zelo skrbno organizirano. Da pa ni šlo vse tako izpod rok, kakor bi človek posebno ob takih prilikah želel, je gotovo kriv sodniški zbor, ki je bil sicer zelo močno zastopan, a žal kljub temu ni bil kos svoji nalogi. Ona napaka pri teku na 5000 m se seveda ne jemlje tako tragično, saj so se podobne stvari pripetile že na večjih in važnejših tekmovanjih. Tudi gledalcev je bilo prvi dan kar lepo število in bi želeli, da bi jih bilo vsaj toliko pri vsakem lahkoatletskem nastopu. Novost na tem prvenstvu je bilo tudi podeljevanje plaketa pravkom, kar je zelo hvaljevredna novost, posebno še, ker so bile res okusno izdelane in — pomeni, če ni vse uspelo in če je bilo to ali ono vredno graje, potem so pa vse te vplivale prav gotovo tudi razmere, v katerih je težko ustvarjati več kakor smo že imeli. Zato smo zadovoljni, da je bilo vsega vsaj toliko!

Za smotrno gojenje jagod

Hranilna in zdravilna vrednost tega sadu — Konzum bo vedno večji — Koroški zgled naj nam bo vodilo

Gozdne in vrtno jagode vseh vrst pri nas niso bile bog ve kaj cenjene. Meščani so nekaj sadu pojedli presnega, nekaj pa ga vkuhali, dočim deželani skoro da niso naredili škodce temu sadu. Zadnja leta, ko so ljudje začeli spoznavati hranilno in zdravilno vrednost jagod, je bil konzum večji. Ta videz bi utegnil zbuditi naval ljubljanskih gospodinj na vsako prodajalico, ki je prinesla na trg kakršno koli vrsto jagod. Vendar moramo upoštevati, da je bil velik del tega sadu našemu trgu odnejen. Da bi dali pobudo za smotrno gojenje nasadov tudi pri nas, objavljamo v izveščku članek »Kärntner Grenzrufer«, ki v njem pisec nasčeva velike zasluge pionirja koroškega sadjarstva, vrtnarskega mojstra Jožefa Prinza. Ker je podnebje Koroske podobno našemu, smatramo, da so Prinčova izvajanja in izkustva merodajna tudi za naše kraje.

Najprej je mojster Prinz govoril o pekatem sadju. Iz njegovih izjavanj posnemamo glavne misli: Jabolko sv. Pavla je tradicionalna vrsta sadja v Laventski dolini, ki je bila uvedena v tem kraju že pred okroglo 100 leti. Jabolna rodi sad, ki je zelo odporen proti slani, čemur se ima sadjarstvo doline zahvaliti pred marsikatero katastrofo. Ta vrsta drevca nobeno zimo, za razliko od drugega sadja, še ni pomrznila.

Do leta 1938. popolnoma sistematično gojeno sadjarstvo je bilo tuje vsakemu poskusu in želji po napredku. Še drug važen razlog je v prejšnjih letih zaviral izvoz koroškega sadja. Ni bilo enotne vrste. Dežela je dajala skupek sicer sočnih vrst sadja, vendar za trgovino to ni bilo primerno. Tudi v tem pogledu je bil storjen zadnji čas velik preokret. Prepotrebni načrt za enotno vrsto koščičastega in pečkatega sadja bo v kratkem izveden. Kar se je v celih generacijah zanemarilo, je nemogoče v pe-

kaj letih popraviti. O velikopotezni akciji za smotrno gojenje jabolk na Koroskem naj priča samo to, da je bilo v zadnjih letih posajenih 250.000 dreves za raznoževanje. Zastariela drevesa bodo vsa zamenjana z novimi. Posebne pozornosti je vredno dejstvo, da so za razpold uporabljeni le drevesa tako imenovanega bananskega jabolka, ki so popolnoma odporna proti slani in dajejo okusen sad.

S posebno ljubeznijo je nato mojster Prinz govoril o gojenju jagod in o svojih uspehih, ki jih je dosegel na tem področju. Hitrejši napredek in obilnejši pridelek te vrste sadja je pripisati hitrejši rasti in množitvi jagodovega grma. 10 let se že mojster Prinz v Laventski dolini pri Wolfbergu trudi s tem, da gojenje jagod udomači v vsej deželi in ji s tem pripomore do blagostanja. Kar je bilo pred leti le majhen začetek, je danes postalo že pomembno delo.

Prinz se je rodil na Švabskem, v vrtnarstvu pa se je izobrazil v južni Rusiji. Po prvi svetovni vojni je bil zaposlen po raznih krajih Rajha, dokler se ni osamosvojil in kupil posestvo na Koroskem. Njegovo delo je bilo v začetku tvegano. Nikakega zanimanja ni bilo za gojenje jagod. Jožef Prinz pa je gledal v bodočnost. Na najprimernejši zemlji je sadil vse mogoče vrste jagod, jih krizal in izboljševal ter naročal nove. Vzgojil je 40 do 50 tisoč mladih rastlin. Sebe če pomislimo, da je to delal brez velikega denarja in brez oficelne pomoči in da si nekaj let ni mogel obetati nikakega zaslužka, lahko precenimo njegovo vztrajnost in zasluge, ki si jih je pridobil za to svoje delo. Pridnega pa tudi Bog podpira in neumorni Prinz je, čeprav mu je nekoč neurje uničilo večji del njegovega nasada, že v pol desetletja pridelal 10.000 kg jagod. Robidnice, ribez in malina so

Obnovite naročnino!

Borba s tigri

Največji sibirski tiger, kar so jih imeli kdaj v ujetništvu, poroča L. Montestella, je bil brčkone samec, ki je veljal pred leti za prvaka med živalmi zoološkega vrta v Lipskem. To je bila v resnici impozantna žival, ki je segala v višino hrbta srednje velikega konja, po dolžini pa ga je prekašala za cel meter. Kot mladič je padla v tako znanem Kolivejskem Altaju ljudem v roke, toda ta plen je veljal tri človeška življenja.

Dva kalmaška gorjanca sta nekega dne še pred prvo svetovno vojno sporečila kosaški postaji v pustih gorah, da biva v skalnih soteskah Visokega Altaja dvojica tigrov, ki je postala s svojimi roparskimi napadi prava šiba božja za vse ozemlje. Poveljnik postaje Vazimirov je bil takoj pripravljen, da priredi lov na nevarni živali, sestavi je odpravo in je nekoliko Kalmikov poslal naprej, da ugotovijo njihovo bivališče. Ti ogleduhi so se vrnili razmeroma kmalu s poročilom, da sta se tigra utaborila v jami sredi neprehodne soteske, a samica doji pravkar mladiče. Častnik se je pri zadnji vesti takoj odločil, da se mladičev polasti živih.

Ze naslednji dan se je lovška ekspedicija odpravila na pot, štela je poleg Vazimirova kozoškega podčastnika Jabikova in nekega drugega kozaka ter pet izkušenih kalmaških lovcev, dva domačina sta pa odšla naprej na ogleda.

Po šesturni naporni ježi po gorovju so našli enega izmed ogleduhov, ki ga je tiger s šapo težko rnil na roki. Povedal je, da je s svojim tovarišem splezal do jame, v katero je vodila le ozka razpoka. Tovariš je ostal na straži, sam pa je zlezal v jamo. V njej je razločno slišal cvilenje mladih tigrov, a nenadno se je oglasilo tudi preteče renčanje starke, na kar je pobegnil. Komaj je pritekel pred jamo, je videl, kako se je ogromni samec pognal kakor rdeč blisk na tovariša in mu z enim samim udarom šape zdrobil glavo. Nesrečnikovo telo, ki je še drgetalo, je zverlel tiger v jamo, mimogrede pa je zverlel možu, ki je pribežal iz jame, razmesarila roko.

Ko so ranjenca pokrepčali in obvezali, so ga sklenili, da počakajo ob vhodu v sotesko do noči, ko bi obe odrasli živali odšli na rop. Jabikov naj bi tedaj z dvema Kalmikom poskusil, da se polasti mladičev in jih vtakne v pripravljene vreče. Kmalu pa so možje ob vhodu v sotesko spoznali, da sta obe stari živali neopazno izginili iz jame in odločili so se, da ju bodo takoj zasledovali.

Med tem je Jabikov z obema spremljevalcema splezal do jame in vanjo tudi zlezal, svoje dolge puške, ki bi jih ovirale, pa so možje pustili zunaj. V svitu gorečih tresk so kmalu dospeli v precej prostorno skalno dvorano, ki so ji bila tla posuta z velikimi skalami, a ostanki krvavih tigrskih obedov so razširjali strašen smrad. Ostre kalmaške oči so v nekem kotu zagle-

dale tri mladiče. Niso bili večji od mačk, a s praskanjem in cvilenjem so se na vso moč otepali lovcev, ki so jih le z veliko težavo spravili v vreče.

Cvilenje je bilo trajalo le nekoliko sekund, a je zadostovalo, da je imelo za lovce strašne posledice. Tenki sluh tigrice je moral namreč navzlic daljavi ujeti te glasove ogroženih otrok, kajti nenadno so možje zaslišali pred jamo besno, hropeče rjovenje starke. V svojem obupnem položaju so skušali lovci z največjo naglico zadelati ozki vhod jame s skalami. Komaj jim je to uspelo, se je starka z vso silo pognala proti tej pregradi, skozi luknjo med skalami so zagledali nje s peno pokriti gobec, a iz njenega rjovenja so lahko spoznali, da je pripravljena za rešitev svojih mladičev tvegati vse. Strel iz pištole Jabikova jo je za trenutek sicer pognal nazaj, toda v naslednjem trenutku se je zagnala s še večjo silo v skalno barikado, a možje so spoznali, da ta barikada pod njenimi silnimi sunki ne bo zdržala. In tedaj so zaslišali tudi rjovenje druge odrasle in še večje živali. samca, ki je prihajal samic na pomoč. Z vso silo sta si zverin skušali odpreti pot v jamo, edino upanje mož, ki so bili zaprti v njej, je bilo to, da jim bodo prišli ostali tovariši še pravočasno na pomoč.

V tem obupnem položaju si je eden izmed kalmaških lovcev, brčkone na podlagi praznovernih naziranj svojega plemena, izmislil neka grozovitega in blaznega. Povedal je dve tri besede svojemu rojaku in preden je mogel Jabikov stoniti vmes, sta planila moža na vreče z mladimi tigri, po-

tegnila vsak po eno živalico na dan, jo ubila in pomolila skozi odprtino v pregradi odraslim živalim pod gobec. Jabikov je komaj še ugnel rešiti tretjega mladiča. Učinek dejanja, ki sta ga izvršila Kalmika, pa je bil vse drugačen, nego sta menila, kajti po kratkem presledku, med katerim sta tigra obvohalo in oblizala mrtva otroka, sta zverji zarjovenli s še strašnejšim glasom in se pognali v pregrado. Ta se je pričela pod njihovo silovitimi navli vdajati.

Toda v trenutku skrajne sile, so jeknili zunanji streli. V naslednjem hipu je cvileče renčanje in hropenje obeh tigrov opozorilo možje v jami, da sta se živali morali lotiti tudi nasprotnikov z druge strani. Strel za strelom se je oglašal, nenadno je eden izmed tigrov silno zarjovel in začel. Vazimirovu je bilo uspelo, da je smrtno zadel ogromnega samca. Tigrica je tedaj v skrajnem besu planila proti lovcem, ki so se bližali jami, z enim samim udarcem šape je ubila enega izmed psov, ki so jih imeli s seboj, in Kalmika, ki je psa vodil na jermenu, z drugim udarcem pa je enemu izmed kozakov razmesarila ramo in roko na takšen način, da se je moč zgrudil nezavesten in je pozneje umrl. Šele tedaj se je Vazimirovu z vsemi desetimi streli, ki jih je imel v puški, posrečilo, da je usmrtil tudi to pošast.

Možje v jami so lahko zlezli ven, ubite tigre so odrli, odprava se je navzlic uspehu žalostna vrnila domov. Ta lov je zahteval tri človeška življenja, za to ceno je prišel preostali, mladi tiger pozneje v živalski vrt v Lipskem.

Zakladi na rečnem dnu

Nekateri čolnarji na reki Missouri so v bližini Kansas Cityja našli v blatu neke plitvine dele avtomata, kakršne uporabljajo v Ameriki za znano hazardno igro: v režo takšnega avtomata vrže kovanec in če si malo spreten ter ima nekaj sreče, jih dobiš iz njega majhen kupček. Običajno pa ne dobiš seveda nič oziroma izgubiš svoj denar. Ob tej najdbi so se ljudje spomnili na čudno sodbo, ki jo je izrekel pred leti neki sodnik v Kansas Cityju. Ljudje so govorili, da skriva dno Missourija, ki ga imenujejo tudi »veliko blatno blazino« prave zaklade. Ti zakladi sicer niso tolikšni kakor oni, ki so se potopili v bližnje Karalbsko morje, vendar pa bi marsikomu prav dobro zalegli. Dejstva so sedaj potrdila to govorico.

Gotovo je, da počiva na rečnem dnu zaklad, ki je vreden najmanj 200.000 dolarjev, in to zlasti pod nekim mostom v Kansas Cityju. Tam je struga tako rekoč tlakovana s kovanci. Pred nekoliko leti je slovník Kilroy organiziral ostro kampanjo proti zgoraj omenjenim avtomatom, pod-

rejenim organom pa je zapovedal, naj jih zaplenijo, kolikor jih najdejo in vržejo v Missouri. Na ta način je končalo kakšnih tisoč avtomatov v vodi. Ker je njih cena povprečno 200 do 300 dolarjev, so predstavljali ti stroji vrednost najmanj 200.000 dolarjev, toda v njih je bil denar, ki je končal na isti način, in lahko si mislimo, da se je na dnu Missourija nabral sčasoma pravi zaklad. Najmanjši kovanec, ki so ga uporabljali za igro, je bil kovanec za pet centov, a najmanjši avtomat je vseboval na ta način najmanj 10 dolarjev v gotovini. Sedaj se je sestavila skupina spretnih mornarjev, ki nameravajo potopljene avtomate in njihovo vsebino sistematsko dvigati na beli dan.

Debela toča

Silen vihar, ki ga je spremljala izredno debela toča, je obiskal okolico mesta Mirindaeta v Španiji. Uničil je tam vso letino, kolikor je bilo še na polju, a mnoge poljedelce so ranili ledna zrna, ki so bila debela kakor jajca.

Gledališke predstave na fronti

Takoj ob začetku te vojne si je prosvetni odsek nemške delovne fronte, ki je znan pod imenom »Kraft durch Freude«, nadel nalogo, da bo organiziral poleg drugega gledališke in podobne predstave za bojujoče se čete. Z veliko naglico je sestavil dolgo vrsto igralskih in opernih skupin, vsakovrstne orkestre in varieteske skupine, ki jih je pošiljal z motornimi vozovi na razne fronte. Danes sodeluje v tej organizaciji okrog 4000 igrancev in igralk, ki nastopajo z najraznovrstnejšim programom na vseh frontah od Kirkenesa do Libije, od obal Rokavskega preliva do vzhodnega bojišča.

Kakor naveda neka statistika agencije Central Europa, so te skupine v prvih mesecih vojne ob koncu l. 1939. priredile 12.400 predstav, ki sta se jih udeležila 2.425.749 vojakov. L. 1940. je število predstav naraslo na 137.802 z udeležbo 51 milijonov 539.820 vojakov, a v prvem polletju tekočega leta je bilo predstav že 82.453 z udeležbo 31.912.769 vojakov. Od septembra 1939. do konca prvega letošnjega polletja je »Kraft durch Freude« organizirala skupaj 250.381 gledaliških nastopov, ki jim je prisostvovalo 90.868.338 bojevnikov vseh front, vseh činov in orožij.

Večerja za dva milijona dolarjev

Ameriški milijonar Loof se je neke zime pred prvo svetovno vojno strašno dolgočasil na Brionih. Ker si je hotel na vsak način priskrbiti družbo, je brzojavno povabil dvanaest svojih najboljših prijateljev in prijateljic, da pridejo k njemu na večerjo. Ti njegovi prijatelji in prijateljice so se mudili deloma v Ameriki, deloma na Rivi-eri, deloma v ostalih koncih Evrope. Osem žensk je bilo na Dunaju, štiri so bile v Parizu. Da bi jim ne bilo treba potovati v prenapolnjenih vlakih, je Loof naročil za vsakega gosta posebni vlak, a za one, ki naj bi pripotovali preko morja, je na hitro

roko kupil jahto. Gostje naj bi se vedno spominjali tega večera, zato je podaril vsakemu moškemu zlato cigaretnico, vsaki ženski pa lepo ročno torbico. Na ta darila je dal s pisavo, v katero so bili vdeleni diamanti, zabeležiti datum slavnostnega večera. Seveda je imela ta večerja, ki je veljala Loofa čedno vsotico skoraj 2 milijonov, točneje 1.816.000 dolarjev, velikanski uspeh. Ves svet je govoril o njej. Mož, ki ni vedel, kam bi s svojim iznajdnjem, si je pa služil velikanske vsote s tem, da je prodajal indijanska ozemlja in finansiral železniške gradnje.

Lov na kače

Mehiška riževa polja so letos polna majhnih kač iz družine modrasov, ki so s svojim močnim strupom zahtevale že mnogo žrtev med poljedelskim delavstvom. Nevarnost za to delavstvo je tem večje, ker je zavoljo posebnih zahtev riževih kultur prisiljeno, da stopa z bosimi nogami na blatna tla.

Da bi iztrebil strupenjače na svojih poljih, je neki veleposestnik v državi Michoacan obljubil svojemu delavstvu nagrado

ena peza za vsako ubito kačo, posebno nagrado tisoč pezov pa bi prejel tisti, ki bi ulovil in uničil največ kač. Te velike nagrade so vzpodbudile ljudi, da so se z vso vmeno lotili tega dela, še prvi dan so ubili okrog pet sto strupenjač. Nagrado tisoč pezov je prejel mlad fant, ki je sam ubil 185 nevarnih plazilk. Da so bile te v resnici nevarne, je najbolje razvidno iz tega, da je ta lov zahteval življenja treh bednih mesticev, ki so umrli od kačjih pikov.

Strast do anonimnih pisem

Ni bilo tedna, da bi sodniki v mestu Chartresu na Francoskem ne dobili kakšnega anonimnega pisma, ki jih je zasmalo in jim pretlo s mrtjo. Nekemu sodniku je takšno pismo grozilo n. pr. s stavkom: »Vaše kosti ne bodo ostarele.«

Vsa ta pisma je pisala in jih opremljala z žaljivimi risbami ista roka, podpisana pa so bila z ženskim imenom. Ko so se tega končno naveličali, so sodniki poklicali na pomoč grafologa, ki mu je uspelo, da je gotovil »pisateljico«. Seveda so jo takoj aretirali. Šlo je za neko 23-letno Luizo Jou-

letovo, ki so jo že v preteklem juniju zavoljo pisanja anonimnih pisem obsodili na 18 mesecev ječe in 500 frankov globe, toda pogojno. V protest proti tej obsodbi, ki se ji je zdela nezaslišana, si je Jouletova izmislila nove anonimne napade proti svojim sodnikom. Sedaj bo odsedela prejšnjo kazen in še novo, ki si jo je naprtla s svojim nepopolnjenim vedenjem.

Bogat ribolov

Kakor poročajo iz Stockholma, javljajo iz vseh ribiških pristanišč v južnovzhodni Švedski, da je bil lov na slanke v zadnjih tednih tako izdaten, da mu že dvajset let ni bilo enakega. Na trg prihajajo ogromne množine svežih rib, še večje množine pa polagajo ta čas v sol.

Ženske opravljajo moška dela

Tudi v Švici so ženske v mnogih področjih nadomestile moške, ki so vpoklicani. Slika nam kaže žensko kot dostavljalko pošte.

A NEKDOTA

Rossiniju je neko odposlanstvo, ko je postal slaven, sporočilo, da so v njegovem mestu sklenili postaviti mu spomenik.

»Koliko bo stalo?« je vprašal skladatelj. »Približno 12.000 lir,« je bil odgovor.

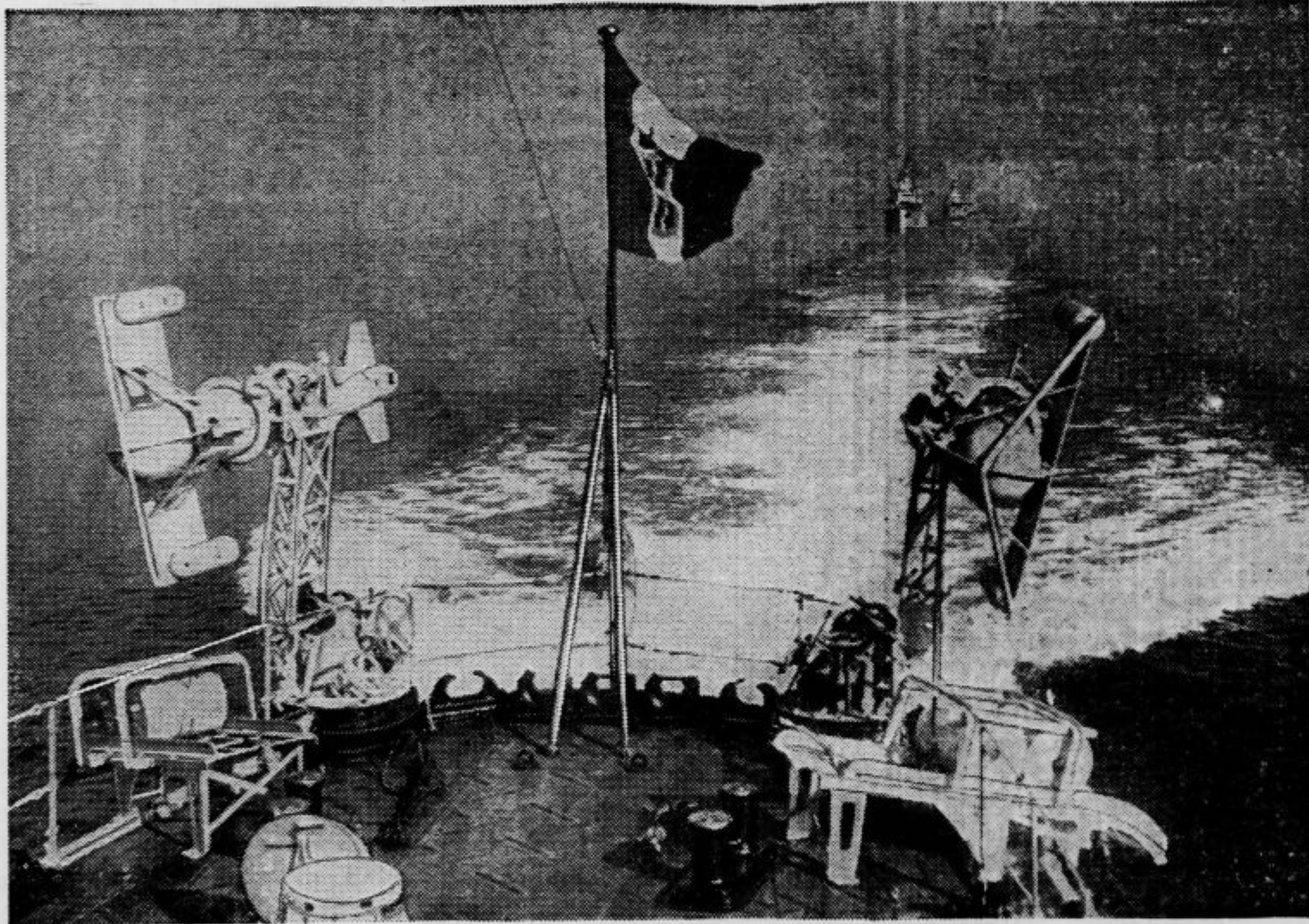
»Nu, recite mestnemu svetu, naj mi nakaže polovico, potem se bom postavil vsak tržni dan osebno in živ na trg, da me bo lahko vsak ogledoval,« je dejal Rossini.

VSAK DAN ENA

Umetnik je naslikal tihožitje — potem se je vsedel h kosilu...

Italijanski rušilec

pred odhodom na visoko morje. Na brodu vidimo v ospredju naprave za lov na mine.

Kulturni pregled

Na razstavi slik L. Perka

Mladi slikar Lojze Perko, ki je pred nekaj meseci opozoril nase z razstavo v Bafovi palači, je izbral svoje najnovejše slike in jih razstavil v Obersnelovem salonu na Gospodstviški cesti. Perko je po študiju v Ljubljani, Sofiji in Zagrebu sredi svojega umetniškega razvoja. Dobro se zaveda, da ima najvišji in najtežji vzpon k svojemu umetniškemu idealu še pred seboj, vendar ve, da samo delo, neugnanost, vodi k mojstrstvu. Zato Lojze Perko dela. Njegova nova razstava je rezultat trimesečnega dela. Več kakor trideset slik v olju in večje število skic pričuje o delovnem vzgonu mladega slikarja. Toda v tej količini zaznavamo tudi že nezadržno kvaliteten rast. Lojze Perko je od razstave do razstave zanimivejši slikar in bližji pravi umetniški višini.

Kdor cbišče razstavo v Obersnelovih prostorih, ga najprej zamika množica skic v prvem prostoru. Te skice pričajo, da se Perko mnogo bavi s širšim predmetom, posebej se figur.

Figuralno slikarstvo me prav posebno mika, — nam je dejal mladi slikar, ko smo obiskali njegovo razstavo. — Kakor ste mogli videti tudi na prejšnji razstavi, slikam le redkokdaj krajino samo: najrajši postavim vanjo človeka. Zdi se mi, da tako

bolj zaživi in da je bližja mojemu slikarskemu občutju.

Počasi hodiva od slike do slike. Tamle je značilna vas z ljudmi, ki gredo najbrž k maši ali od maše. Krajinski in vaški tip je nekoliko drugačen, kakor smo ga vajeni s prejšnjih Perkovih slik, na katerih nam je prikazoval notranjsko ali izjemoma štajersko vinogradno krajino.

— Zadnje mesece — pravi slikar — sem se bil umaknil na Dolenjsko in njena mehka, sanjava pokrajina mi je navdala večino tu razstavljenih motivov. Živel sem v Podgradu in venomer slikal. Posebej sem slikal ljudi pri delu.

In res: kamor koli pogledaš po tej ne ravno obsežni, a vseskozi zanimivi razstavi, povsod vidiš ljudi, ki delajo. Zemlja in človek v svojem večnem, jasnem in vendar skrivnostnem odnosu nudita Perku — kakor veliko drugim slikarjem — neizpran vir slikarskih motivov. Dve sliki obravnava oranje — vsaka po svoje, a obema je skupno to, da dobiva oranje zemlje z rahlo stilizirano tal, brazd, svetlobe, človeka in živali nekoliko simboličen poudarek. Motiv se dviga od realnega prizora k ideji dela, k ljubini do dela, k češčenju dela. Pri redkokaterem našem umetniku je ta poteza tako očitna kakor pri Perku. Ali pa si ogledmo dve sliki, ki se po osnovni ideji spo-

polnjujeta: Na prvi vidimo moža in ženo pri skromnem kosilu na njivi. Poldan pozne pomladi ali prvega poletja je legel na polja. Vroče je. Tedaj je zazvonilo in zavabilo k molitvi in kratkemu počitku. Žena je v blagoslovljenem stanju, prav kakor zemlja, ki bo rodila kruh. Na drugi sliki vidimo

krajino v jeseni. Mož in žena pospravljata krompir. Zanesla sta na polje zibelko z otrokom, zakaj žena je že dala rodbini in svetu plod ljubezni. — Tako mladi slikar Perko opeva s čopičem slovensko zemljo in slovenskega človeka. Na drugi sliki vidimo kmeto, ki se na polnem vozu vrača zvečer

Kronika

Stari gondoljer

V času, ko so se Benetke pripravljale na svoje vsakoletne septembrske svečanosti, so izgubile enega svojih najzanimivejših mož. Umrl je najstarejši benški gondoljer. Vremu možu v spomin je napisal neki novinar priručnik posmrtnice. Tole nam je povedal o vrljem gondoljerju:

Sedem let mu je bilo, ko je tuji avstrijski vojskovodja Radecki vkorakal v njegovo rodno mesto na lagunah. Naslonjen ob arkade je fantič morda zastrljen gledal, kako korakajo na Markov trg pestre čete, in je bil presenečen, kako more več kakor 80 let star možiček tako močasto poveljevati zmagovalni vojski. Takrat se ni vedel in tudi se ni sanjal, da bo nekoč tega starčka poseljal v pogledu starosti — resnično ga je presegel za sedem let. Ni ga prekašal po slavi, pač pa mu je bil kos po mednarodnem slovesu. To je bil gondoljer Alessandro Grossi. Skozi tri človeška obdobja je vozil ljubavne pare z vsega sveta ob doževih palačah, dokler ga ni — 99letnika — nedavno prepeljala manj elegantna barka čez tisti Canale Grande, ki loči dva sveta.

Dovolj dolgo je gondoljer Alessandro Grossi spoznaval srčno mladih zaljubljenec iz vseh dežel, sodoživljal pa je tudi zavzetost samotnih potnikov in vedrino prijateljev umetnosti. Ali ni takšno življenje še vse nekaj več kakor tisto, kar cenimo kot dolgo življenjsko dobo? Stari gondoljer je pozabil zapustiti svoje napisane spomine. Bili bi gotovo polni ognja, duhovitosti, dovornosti, pa tudi banalnosti. Njemu je pač bilo vse tisto, kar cenil svet v Benetkah za lepoto, le melanholičen utrip enega samega velikega srca, duše vsega sveta. Siloviti stariček je v svoji ozki gondoli imel vedno tiho sopotnico: iluzijo. Ona je najljubša spremljevalka, vedno mladostna in tolažilna. Stari gondoljer je videl mnogo sijaja in je spoznal mnogo enoličnosti. Bil je priča puste vsakdanjosti in vendar se ni zgrudil zavoljo dolgočasa, nego je prenašal svoje življenje skoraj polnih sto let. Kar je velikega, se lahko ponizha do navadnega, in kar je izrednega, lahko postane vsakdanje. Toda tisto, kar je nedosegljivega, tisto vodi gondolo nas vseh...

Italijanska umetnostna razstava v Hannoveru. V znamenju oborožene vzajemnosti italijanskega in nemškega naroda je spodnjeokrajno okoliščino mesto Hannover preteklo nedeljo priručno sprejelo italijanskega državnega ministra Eksa. Farinaccija, ki je prišel tja, da prisotnostje otvoritvi italijanske umetnostne razstave »Premio di Cremona«. Dopoldne je bil v hannoverskem gradu svečan sprejem. Državni svetnik okoliščino vodja Lauterbach je pozdravil Eksa. Farinaccija, naglašajoč, da je eden izmed najbolj znanih sobojnikov Duceja. Poleg tega je okoliščino vodja pozdravil tudi voditelja španske ženske organizacije, ki se mudi v Hannoveru. Nato je razglasil, da ustanavlja posebno hannovsko nagrado, za katero lahko tekmujejo umetniki iz vse nemške države. Minister Eksa. Farinacci se je zahvalil za pozdrav in je orisal pomen letošnje razstave »Premio di Cremona«, ki je prirejana z geslom »Iz krvi se mora roditi nova Evropa!«

Novi filmi v Benetkah. Te dni smo poročali o reprezentativnem italijanskem filmu »Zelesna krona«, ki je na filmski smotri v Benetkah dosegel posebno močan uspeh. Prav tako je bil deležen priznanja drugi italijanski film »Speče dekle«. Vsebinska je ljubko zajeta iz življenja na deželi. Svica je prispevala film »Zmedena ljubavna pisma«, za katerega je zajeta snov iz prikupne novele slavnega švicarskega pisatelja Gottfrieda Kellerja. Iz češko-moravskega protokotarka je prišel v Benetke film »Nočni metulj«, ki prikazuje človeško usodo iz romantične meščanske dobe ob prelomu stoletja. Dan za dnem se vrstijo v Benetkah novi filmi in prikazujejo prav zadovoljivo stopnjo evropskega ustvarjanja.

Nov slovenski roman. Prve dni oktobra izide novo delo slovenskega književnika Rudolfa Kresala. Roman se imenuje »Nikodemova žena« (Zapiski neverjetnega advokata). V knjigi je sodobno zanimivo in duhovito osvetljen zakon, ki mu konec napravi zločin. Problematika zabolede žene in moža, ki je prav tako poglavlje v konkurni svoji srce kakor svojo banko, živo očrtane osebe ter naglo, s krepkimi domislicami potekajoče dogajanje, ves kar moči zgrošeni roman bo nudil bralcu užitek in dovolj pobude v vsakdanjem življenju, ki mu je dal pisatelj v knjigi naslednji zaključek: da je v vsakem pravem moškem zajet svet svobode in borbe, da bi ženska živela v solnčnem otroku. Originalno vezana knjiga v celoti platno velja 24 lir, izda pa jo založba Hram.

Pokrajinska cesta Vič—Dobrova—Polhov Gradec—Mala voda med km 4.600 in 5.000, to je tik pred vasjo Dobrovo, bo zaradi dovršitve novega odseka ceste zaprta dne 15. in 16. septembra 1941 za vse vrste voz in motornih vozil. V smeri Ljubljana—Polhov Gradec se lažji promet vrši lahko čez Bokalce na Stransko vas, kjer se priključijo občinska cesta na pokrajinsko cesto v Stranski vasi. Za težji promet pa preko Podutika na Dobrovo, kjer je zveza proti Polhovemu Gradcu in Horjulju.

Vlagateljem Poštne hranilnice, podružnice Ljubljana, bivačjem na ozemlju Ljubljanske pokrajine. Od merodajne strani se mi sporoča, da doslej še ni ugotovljeno premoženjsko stanje posameznih podružnic bivše jugoslovanske Poštne hranilnice, katerih delokrog se sedaj nahajajo na 7 različnih ozemljih. Po zaključku omenjenega stanja bo seveda potrebno tudi še diplomatično posrelovanje, zaradi česar se na dokončno ureditev te zadeve ne more računati pred potekom 2 mesecev. Vlagatelj.

Praznik glasbe v Benetkah. V palači Vendramin Calergheje bila v ponedeljek otvorjen mednarodni praznik glasbe v okviru beniala Na otvoritvi so predvajali Wagnerjev koncert. Velika umetnostna manifestacija je pod pokroviteljstvom Plemonske princeze Marije in pod vodstvom maestra Maria Cortia. Letošnja glasbeni manifestacija se bo vršila ob sodelovanju italijanskih in nemških glasbenih umetnikov.

Stoletnica rojstva znanega učenjaka. Te dni je minilo sto let, odkar se je rodil znanj znanstvenik, zdravnik Fermo Augusto Murri. Sodobna medicinska znanost dolguje velikemu zdravniku mnogo. Med drugim je bil Murri prvi, ki je pri težkih

živčnih boleznih začel odpirati lobanje. Veliko se je zanimal tudi za živali in je bil zmeraj dober učitelj.

Nov grob. V Kranju je umrl v visoki starosti 74 let g. Anton Majdič. Pogreb blagodej pokojnika je bil v sredo popoldne na farnem pokopališču. Za rajnikom žalujejo vdova Albina, roj. Eržen, hčerka Marica, sin Anton in sestre Franja, Marica in m. Felicitas. Blagomu pokojniku bomo ohranili lep spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Kongres tkalcev zaključen. Veliki kongres tkalcev v Benetkah je bil v nedeljo zaključen. Na kongresu so se zbrali številni predstavniki delavstva in trgovine. Na sestanku je poslal svojega predstavnika tudi Nemčija, tako da se je spremenil v manifestacijo italijansko-nemške solidarnosti. Na kongresu so bili zastavljeni in se je razpravljalo o številnih avtarkičnih izdelkih Italije, ki ima v tem pogledu brez dvoma prvenstvo. Prireditelj se je zaključila v splošno zadovoljstvo vseh prisotnih.

Odhod japonskih vseučiliščnikov. V nedeljo popoldne je bil v občinski hiši v Riminju zaključni sestanek japonskih vseučiliščnikov z italijanskimi. Poslovilne slovesnosti so se udeležili predstavniki oblasti, člani japonske delegacije in italijanski vseučiliščniki. Sestanek je bil otvorjen s pozdravom Duceja. Nato se je dr. Kanajama v imenu japonskih gostov zahvalil organizatorjem za tako prisrčen in tovariški sprejem. Poudaril je, da je kongres v vsakem oziru uspel in da je poglabil prijateljstvo obeh držav trojnega pakta proti Kominterni. Dr. Kanajama je končal svoj govor z vzdikom Italiji s karakterističnim »Banzai«. Japonskemu delegatu je odgovoril Formichi, ki je izrazil radost, da je vseučiliški kongres tako uspel in da se je vršil v tako prisrčen in prijateljskem vzdušju.

Italijanski delavci v Berlinu. Zveza nemških delavcev v Berlinu je pred dnevi na čast svojih italijanskih tovarišev priredila gledališko predstavo. Na prireditvi so sodelovali najizbranejši italijanski umetniki, ki so odlično izvajali varietetjski program. Na predstavo je prišlo leto 2000 v Berlinu živčnih italijanskih delavcev, ki so z največjim zanimanjem in zadovoljstvom sledili posameznim točkam. Prostrana dvorana je bila vsa drapirana z zastavami obeh držav. Predstava se je zaključila z igranjem italijanske in nemške himne.

Romarji na Sveto goro. Povsod na Goriškem so tudi letos praznovali Mali šmarni z veliko pobožnostjo. Posebno na znani božji poti na Sveti gori se je ta dan zbralo mnogo romarjev iz bližnjih in daljnih krajev. Nekateri so prišli tja že v soboto, v nedeljo in ponedeljek pa je bil obisk rekorden. Računajo, da je obiskalo Sveto goro okoli 10.000 romarjev. Mnogi so morali prenočevati na prostem, ker ni bilo na razpolago dovolj prenočišč.

Rimska najdba v okolici Berna. V Sviciji so v kraju Munsingenu, malem naselju bernaške okolice, delavci izkopali dva dela mozaikov, ki predstavljata morska božanstva. Eden izmed njih predstavlja v sredini Neptuna, obdanega z delfini in drugimi vodnimi silami. Na drugem mozaiku, ki je nekako nadaljevanje prvega, je upodobljena neka morska igra. Profesor Otto Tschumi, ki že nekaj let predseduje ustanovi za raziskovanje spomenikov iz rimske dobe v bernaškem kantonu, si prizadeva, da bi oba mozaika rekonstruiral v muzeju. Po njegovem mnenju sta najdbi iz prvega stoletja.

Umetnostna razstava v Sieni. Dne 7. t. m. je bila v Sieni otvorjena VII. letništna umetnostna razstava, na kateri so razstavili svoja dela številni slikarji in kiparji. Vseh razstavljenih del je skoraj 300. Za razstavo vlada veliko zanimanje in bo odprta več dni.

Gibanje prebivalstva. 7. in 8. t. m. so našli v rimski občini 157 novorojencev, 52 mrtvih; v goriški občini 4 novorojencev, 3 mrtve, 1 poroko in v videmski občini 2 rojena, 10 mrtvih, dva para pa sta se vzela.

Primer poštenosti. 14letni Franko Erba, natakarski vajenec kolodvorske restavracije v Tortoni, je našel na neki mizi listnino s kuverto, v kateri je bilo 9500 lir. Deček je najdbo takoj izročil lastnici restavracije ge. Silviji Polastri. Slednja se je zanimala za lastnika in ga je tudi našla. Bil je neki trgovec iz Genove, ki mu je izročila izgubljen listnino.

Igra strele v Ronkih. Noč od nedelje na ponedeljek je prinesla prebivalcem malega mesta Ronki mnogo strahu. Silovita nevihta se je razbesnela v zraku in strele so udarjale ko za stavo, spremljene z oglušujočimi treski. K sreči ni bilo nobene človeške žrtve. Strela je enkrat udarila v apeno jarno, drugič pa skozi dimnik v stanovanje Antona Zoržeta, stanujočega v ulici Modena. Strela je uničila električno napelavo, pretaknila vse kote, prevrnila nekaj stolic in drugih predmetov ter končno odšla skozi zaprto okno spalnice, ki ga je seveda povsem razbila. Razen velikega strahu ni zadela nobenega človeka. Na železniški progi Ronki—Tržič je strela še uničila električno napelavo in povzročila velik nered v stanovanju železniškega uradnika Lojzeta Furlana.

Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2. (telefon 2986). Vpisovanje se vrši vsak dan. Informacije in prospekte daje ravnateljstvo. (—)

IZ LJUBLJANE

Pismo oralca ledine

Letošnja letina je v posameznih krajih zelo različna. Četudi se v splošnem ne moremo pritožiti in lahko zatrdno upamo, da pozimi in posebno še na pomlad ne bo pomankanja na živilskih trgih, vendar niso vsi obdelovalci zemlje enako zadovoljni. Še prav posebno tega ni mogoče trditi o vseh tistih meščanih, ki so se letos s posebno vneto lotili obdelovanja ledine. Eden izmed takih, ki niso imeli toliko uspeha kakor drugi, ki so spet zadovoljni pohvaljo, nam poslal naslednje pismo:

Pomladi smo z veseljem sledili pozivu, naj obdelamo čim več zemlje. Hvaležni smo bili mestni občini in vsem tistim, ki so dali zemljo brezplačno ali po nizkih cenah na razpolago. Vse leto smo s strahom gledali, kakšno bo vreme, ali bo ugodno našemu krompirju. ali ne bo obilica dežja uničila našega fižola.

V začetku je kazalo dobro, tako da je tisti, ki je vsadil na primer 100 kg krompirja, računal, da ga bo pridelal vsaj 1000 kilogramov. Toda ko so začeli sadeži zoreti, ko smo si obetali, da bomo izkopali krompirja za svo zimo, se je pa izkazalo, da je marsikateri od nas komaj seme nazaj dobil. Posebno na pečeni zemlji je krompirja letos silno malo. Veliko je temu krivo tudi to, da so ljudje pomladi prepozno zorali, potem pa jih je deževno vreme uviralo, da bi o pravem času sadili. Ravno, ko je bilo treba moče, je pa pritisnila suša, ki je sicer pšenici dobro dela, a je škodovala krompirju. Nič boljše ne kaže naš pridelek fižola. Že spomlad je začela zelenje razjedati rja, potem pa so se pojavile še uši, tako da bo prišlo nizkega fižola na en liter posevka komaj tri litre pridelka, medtem ko bi se ga moral pridelati najmanj 10 kg na 1 liter.

Tako nam s temi parcelami žu' ni toliko pomagano, kakor smo upali, čeprav je vsako krmno dobro sprčo dragine, zavoljo katere je v strahu marsikdo kljub vsej pridnosti in vsemu prizadevanju. Pri do sedanjih plačah so se cene dvignile. Ni dvoma, da bodo oblastva letošnja zimo vse storila za zaščito malih ljudi. Pri vsem tem bo kljub slabi letini tisti pridelke, ki smo ga izsilili iz ledine, ki smo jo obdelovali v potu svojega obraza zelo prav prišel. Mišliti pa je treba že na prihodnje leto, ker ne vemo, kaj nas čaka, čeprav upamo, da bomo z mirom dobili vsega, kar si želimo in potrebujemo. Zdaj ko smo si pridobili že nekaj skušen, bomo gledali, da jih za prihodnjo letino izkoristimo v svoj prid. Predvsem je priporočljivo, da vsako zemljo že jeseni zorje in če je mogoče seveda vsaj malo pognojiti. (Lansko leto smo mnogi sadili kar v ledino.) Tudi to bi bilo dobro, da bi se najemna nekaterih parcel znižala, da se ves trud vsaj nekoliko izplača.

u— Živilski trg je bil včeraj, kakor vsak tržni dan, spet prav dobro založen z zelenjavo in drugimi vrtnimi in poljskimi pridelki. Zgodnojesenske solate, zelja, ohrovt, pese, kumar in buč je bilo na pretek. Paradižnik je prodajala menda vsaka prodajalka. Tudi paprike in čebule je bilo dovolj. Večja stiska pa je bila za krompir. Zgodnje vrste so večidel že pošle, jesenski krompir pa je v glavnem še na njah. Zato je marsikatera gospodinja morala s trga brez njega. Mestni preskrbovalni urad ga je prodajal po 1.30 lire, toda samo v omejenih količinah. Perutnine v zgodnjih urah še ni bilo na trgu, prijatelji mesa pa so lahko kupili zajce. Cena jim je različna po velikosti. Kmetje so pripeljali na trg veliko jabolč. Nekateri okoliščane so imele na prodaj tudi robnice in maline. Sira vse vrste je zdaj dovolj na razpolago. Stalni prodajalci sadja na Pogačarjevem trgu so imeli na izbiri breskve, hruške, sliv, jabolke in drugega domačega in uvoženega sadja.

u— Razpis sprejema učencev v šolsko kuhinjo Higijenskega zavoda v Ljubljani. Higijenski zavod v Ljubljani razpisuje za šolsko leto 1941/42 400 mest opoldanske prehrane za učence srednjih in meščanskih šol, ki so zdravstveno in socialno potrebni. Prehrana bo v šolski kuhinji na Aškercu ulici št. 5 in Prečni ulici št. 2 in sicer po sledečem ključu: 80 učenecv brezplačno, 80 učenecv proti plačilu L. 0.50, 80 učenecv proti plačilu L. 1.—, 160 učenecv proti plačilu L. 2.—. Osebnostne prijave se sprejemajo na oddelku za zdravstveno zaščito učencev v Aškercu ulici 5, kjer se tudi istočasno vrši zdravniški pregled. Polatke o socialnih razmerah utemelji prošilec s potrdilom o imovinskem stanju, ki ga izdaja pristojna občina in davčna uprava. Zaključek prijave dne 20. septembra t. l.

u— Nastanitev razstavljalcev velesejma v Delavskem domu. Mestno poglavarstvo je sedanjem prebivalcem Delavskega doma odpovedalo najem sobe za dan 1. oktobra. Sobe morajo biti na razpolago za razstavljalce velesejma od 1. do vključno 16. oktobra. Mestno poglavarstvo se je nasproti odpovedanim najemnikom, ki jih je vsega skupaj okrog 70, pisмено obvezovalo, da jim bo soba s 17. oktobrom zopet na razpolago. V primeru, da dosejani stanovalci sobe ali postelje ne bi več eleli vzeti dne 17. oktobra v najem, morajo to sporočiti mestnemu poglavarstvu vsaj do dneva izselitve. Vsi dosejani prebivalci v Delavskem domu se te dni živahno razgledujejo po Ljubljani, kje bodo našli novo bivališče.

u— Brezplačna predstava »Veselega teatra« za delavce. V nedeljo se je vršila v veliki dvorani Pokrajinske delavske zveze brezplačna predstava »Veselega teatra« za ljubljanske delavstvo, katero je organiziral tukajšnji Dopolavoro s sodelovanjem Pokrajinske delavske zveze. Igralci so prikazali izbrane in prav posrečene prizore, za kar so želi splošen in navdušen aplavz. To je začetek umetniškega in prosvetnega delovanja ljubljanskega Dopolavora, katerega namerava izvajati v korist delavstva. Delavstvo z zaupanjem gleda razvijanje dopolavoristične organizacije, ki si je nadelala nalogo koristno izrabiti delavcev prosti čas.

u— Brezobziren avtomobilist. V soboto proti večeru se je vračala iz Zaloge proti Ljubljani žena mehaniškega mojstra Nardina s Poljanske ceste. Na cesti pri Studencu je kolesarko podrl neznan avtomobilist. Ne da bi se ustavil in ponesrečeno, ki je obležala nezavestna s hudim pretresom možgan in občutno rano na glavi, prepeljal v bolnišnico, je avtomobilist drvel naprej in ni ustavil vozila niti na poziv očitvicev. Avto, v katerem so se vozili dve 16- do 18-letni dekletki in dva mlajša moška, je bil dvosedelna, črna pleskan in s sivo plateno streho. Družba se je zadrževala popoldne v okolici Zaloge in Device Marije v Polju. Nazadnje se je razgovarjala z nekim železničarjem v Zalogu pri prelazu železnice čez cesto. Soprog ponesrečenke prosi železničarja in vse, ki bi mogli dati kakršno koli pojasnilo za izsleditev družbe, da se javijo pri njem na Poljanski cesti 31.

u— Knjižnica in čitalnica za ljudsko in srednješolsko mladino si je nabavila lepo število novih knjig in posluje vsak delavnik izven ponedeljka od 18.—19. ure v Prečni ulici št. 2. Izposoja knjige na dom od 20 cent. dalje. Svetla in zračna čitalnica je obiskovalcem na razpolago za 2 liri mesečno. Izkoristite ugodno priliko. (—)

u— Za mestne reveže je g. dr. France Lokar, odvetnik na Rinskem trgu 2 podaril 100 L iz neke kazenske poravnave, gošpa Fani Urbanc pa je nakazala 100 L namesto vrnice na grob ge. Gerte, baronice Lazarini. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiralnih.

u— Izlet SPD v nedeljo 14. septembra na Vrhniko čez Podlipo in Ulako. Prijavite se najkasneje do sobote. (—)

u— Odpiranje in zapiranje trgovin. Zbiranje trgovcev obvešča članstvo, da bodo do nadaljnjega trgovine z živil in šolskimi potrebščinami odprte od 8. do 12. in od 14. do 18. ure, vse ostale obratavnice pa od 9 do 12. in od 14. do 17. ure. Delovni čas za pomožno oseboja pa ostane isti kakor to določa naredba o odpiranju in zapiranju trgovin Sl. 1. štev. 379/61 z dne 30. junija 1938. (—)

u— Veseli teater. Samo še danes in jutri. Gostovanje gospe Polonce Juvanove. Začetek ob 20. (—)

u— Mestna zastavljavnica zaradi snazenja uradnih prostorov drugi petek in soboto 19. in 20. sept. ne bo poslovala za stranke.

u— Pevski zbor Glasbene Matice ima v četrtek dne 11. t. m. točno ob pol 20. prvo vajo in sestanek vsega mešanega zbora. Vse dosejane članice in člani zbora vabimo, da sodelujejo tudi v bodoče pri izvedbi novega programa. — Odbor.

u— Zaradi čiščenja, pleskanja in raznih manjših adaptacij, bo glavna univerzitetna poslopje zaprto v času od 15. do 20. septembra 1941.

Iz Spodnje Štajerske

Novo šolsko leto v Nemčiji

Maribor, 10. septembra

Z današnjim dnem se je v vsej Nemčiji pričelo novo šolsko leto. Kakor poročajo listi s pristojnih mest, je vpisovanje v ljudske in srednje šole spet pokazalo vpadne mladine, kar je pač obžalovanja vredna posledica nazadovanja porodov po svetovni vojni. Za primer navajajo listi, da stoji nasproti 11.000 novo vpisanim šolarjem povprečno po 15.000 tistih, ki so dovršili gotovo vrsto šol. To so številke, o katerih mora narod razmišljati. Prav zanimivo pa je, da se večina dijakov na glavnih šolah posveča praktičnim poklicem in želi doseči dobro strokovno izobrazbo. Zadoljevil je bil obisk v obrtne in trgovske strokovne šole, po katerih je mlademu pokolenju dana možnost izpolniti svoje znanje z nadaljnjim študijem. Posebno velik je bil naval na poklicne strokovne šole. Državne obrtne in inženjske šole poročajo, da so imele posebno letos zelo velik dotok mladine, ki se želi na kakršen koli način izkazati v širokem delokrogu industrije. Vpisovanje na višjih gospodarskih šolah je bilo tudi prav znatno. K temu pravijo listi, da se mladina zaveda, kako važno poslanstvo jo čaka zlasti sprčo nalog v južnovzhodni Evropi.

Na višjih šolah si mladina poljubno bira bodoči poklic zdravnikov, juristov, tehnikov in drugih važnih organov v javnem življenju. Listi pravijo, da je znanost vedno bila nemška sila, zato je treba paziti, da dosežejo res samo sposobni dijaki visoki smoter in da bodo samo sposobne moči lahko predstavljale nemško vedo.

Mladinska zabava v Trbovljah. Na velikem sportnem igrišču v Trbovljah se je zbrala nedavno popoldne številna trboveljska mladina. Bilo je blizu tisoč dečkov in deklet. Deset mladih dijakov in dijakin pod vodstvom Edwarda Stodčka se s petjem, glasbo, deklaracijami in raznimi prizori zabaval mladino. Zvečer pa je bila podobna zabava v dvorani okoliškega vodstva. Naslednje jutro so se gostje poklonili pred občinsko hišo, nakar so nadaljevali pot v Hrastnik. Tu so uprizorili neko pravljico igrro v kostumih, ki si jih je igrala skoda družba sama napravila. Iz Hrastnika je družba nadaljevala pot po drugih spodnještajerskih krajih.

Preiskava otrok v šmarju pri Jelšah. Te dni so bile sklicane k zdravniškemu posvetovanju in pregledu otrok matere iz šmarja pri Jelšah. Pregledanih je bilo 127 otrok in je bilo ugotovljeno prav zadovoljivo zdravstveno stanje.

Prodpisi o zatamniti se na špodnjem štajerskem zadnji čas niso dovolj upoštevali, zato je bilo treba izdati nove oklice, s katerimi se prebivalstvo opozarja, naj dosledno izpolnjuje, kar je zapovedanega za varstvo pred napadi iz zraka. Mariborski policijski ravnatelj je izdal nov oklic, v katerem zahteva tako zatamnitev stanovanj, trgovin, gostiln in drugih lokalov, da ne prodre niti žarek svetlobe na cesto. Varstvena policija bo poslej strogo nadzorovala zatamnitev in bo vsak kršilec kaznovan.

Starinska listina v moziškem trškem arhivu. Mozirjanom so bile z 10 listinami različnih avstrijskih vladarjev podeljene nekatere posebne pravice in so jim bili dovoljeni razni tržni davek. Vse te listine so shranjene v trškem arhivu. Najstarejša listina je od 21. februarja 1581 in jo je podpisal nadvojvoda Karel. Štajerski listi naglašajo, da je ta listina za Mozirje zgodovinsko posebno važna, ker kaže trški grb upodobljen v barvah, ki so danes prav sveže in živahne. Tudi pisava je še zelo čitljiva. Listina je dovolila Mozirjanom, da so si volili trškega sodnika, ki je smel pobirati dvorne davščine kakor tudi davkatve Mozirjanov za graščake na žovneku. Tržni sodnik je tudi bil upravičen posredovati pri kupčijah in je razne graščike izročal gospodom na žovneku. Skratka, listina je zanimiv dokaz nekdanje oblastnosti grajske gospode.

Kaznovani navijalci cen. Kljub večkrat objavljenim maksimalnim cenikom so se v Mariboru pregrešili s previsokimi cenami in jih je zadel kazen policijskega ravnateljstva. Dva mesarja sta bila obsojena kar vsak na 1000 mark globe. Nadalje je bila z manjšimi kaznimi prizadeta cela vrsta preprodajalcev, ki so prodajali pokvarjene klobase. Neka mariborska trgovka je bila prav občutno kaznovana, ker se ni držala cenika in ker je kopicila zalogo živil, ki jih je policija našla deloma pokvarjene. Razen tega se bo morala zagovarjati zaradi prekrska deviznih predpisov. Kaznovan je bil slednjič neki ključavničar, ki je za navaden ključ zahteval 10 mark namesto 2.50. Listi navajajo ta primer v dokaz, da se cene ne nadzorujejo le pri živilih, marveč tudi pri drugih potrebščinah.

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici sta umrla 31letni komisijski vodja Aleksander Pernat in 70letni vinar Janez Rovnik iz Zgornje Sv. Kungote. V Grajski ulici v Mariboru je umrla 80letna zasebnica Roza Čotičeva.

Nesreče. Nedaleč od St. Lovrenca na Pohorju se je zgodila huda prometna nesreča. 51letni čestni delavec Ferdinand Vresnik je bil povožen od nekega tovornega avtomobila. Težko vozilo ga je podrl in pregazilo. Širok leži polomljen in hudo poškodovan v mariborski bolnišnici. Tja so pripeljali tudi židarskega pomočnika Ja-

neza Grafenberga iz Čmureka, ki je obnavljal neko klet in je padel z odra. Ima prav občutne poškodbe. Na cesti v Mariboru pa se je ponesrečila trgovka Jožeta Jutrazeva.

Skladnik za vlaganje. Da bi si prebivalstvo lahko z vlaganjem pripravilo nekaj zaloge za zimo, dobijo posamezniki še posebej po pol kilograma sladkorja. To velja za vso Spodnjo štajersko.

Iz Hrvatske

Italijanski novinarji v Zagrebu

Zagreb, 10. septembra

Odposlanstvo italijanskih časnikovarjev je na krajšem studijskem potovanju po Nezavisni hrvatski državi prislopo v Zagreb. Sprejeli so jih predstavniki oblasti in zastopniki tiska na prav prišten način. V teku dopoldneva so najprej obiskali grobnico Ante Starčevića, potem pa jih je sprejel tajnik za propagando Milković, s katerim so se zadržali v daljšem prisrčnem razgovoru. Italijanski časnikarji so se pohvalno izrazili o uspehih, ki so jih oblastva dosegla za napredek države na vseh področjih. Navdušeni so bili s prvo hrvatsko enciklopedijo, ki je bila izdana po vzgledu enciklopedije Treccani. Podtajnik Milković je v kratkem nagovoru med drugim rekel: »Veseli me, da se počutite pri nas kakor doma, prav tako, kakor smo se mi počutili v dobi naše emigracije v Italiji. Vase ljudstvo se je tedaj izkazalo tako gostoljubno in ljubeznivo, da smo se počutili čisto doma. Hočem opozoriti še enkrat na odločujočo pomoč, ki nam jo je dal Duce pri ustanovitvi Nezavisne države Hrvatske. Pot, ki ste nam jo pokazali, ne bo nikdar pozabljena.« Ko se je poslovil od italijanskih tovarišev, je podtajnik Milković izjavil, da upa, da bo v nekaj dneh lahko obiskal Italijo.

Časnikarji so nato obiskali zunanega ministra Lorkovića, ki jim je želel dobrodošlico in med drugim dejal: »Prihajate v dobi intenzivnega dela. Jasno je, da niste mogli najti še popolne organizacije. V nekaj mesecih bomo živeli že v novih razmerah. Bodite prepričani, da je vsemu našemu delu vedno za vzgled Duce, ki je s svojo zgodovinsko odločitvijo pomagal k napredku naše države. Čustva prijateljstva vežejo hrvatski narod z vašim. Na tej osnovi bomo z uspehom nadaljevali tako srečno začeto aktivno sodelovanje med Italijo in Hrvatsko na vseh področjih.«

Jubilej Umetniškega paviljona

Zagreb, 10. septembra.

V vsej svoji tišini in skromnosti je te dni praznoval 45letnico Umetniški paviljon na Trgu kralja Tomislava v Zagrebu. Prav vsak Slovenec, ki je kdaj obiskal Zagreb in izstopil na glavnem kolodvoru, je ugledal zanimivo zgradbo na Zrinjevcu, ki že s svojo zunanostjo očituje, da ne more služiti ničemu drugemu kakor umetnosti. Ta paviljon je najprej stal na milenijski razstavi v Budimpešti, nato pa je bil poklonjen Zagrebu, kamor so ga prepeljali po železnici. Železno sestavo so nemreč v Budimpešti demontirali in jo na novo sestavili na zagrebškem Zrinjevcu.

Polnih 45 let že torej služi znameniti paviljon prirejanju raznih razstav, največ umetnostnih, zato se tudi lahko diči s pomnim imenom Umetniški paviljon. Prejšnje čase so kdaj pa kdaj bile v njem tudi plesne prireditve, toda bile so redke. Prilicni prostori so večji kakor zgornji. Nekaj časa je bila tu kavarna in restavracija, igrala je godba in uprizorjali so varietetne predstave. Toda to se ni obneslo. Danes je v spodnjih prostorih mestni muzej s prav lepo zbirko starin. Sleherni predmet po vpje po večjih, lepših prostorih, po lastni zgradbi. Prav tako potrebuje lastno palačo ravnateljstvo mestnega muzeja, ki se stiska v gornjem nadstropju paviljona.

O Umetniškem paviljonu v Zagrebu se je že večkrat razpravljalo, ali bi ga kazalo porušiti, preurediti ali tretjič preseliti. Toda doslej se ni nič zgodilo, paviljon je ostal na svojem mestu in je začel polagoma praznovati jubileje. Ker je treba starost spoštovati, je prav verjetno, da tudi posled ne bo ogrožen obstanek Umetniškega paviljona. Kvečjemu ga bo kazalo nekoliko prenoviti, pa bo še nadalje služil za razstave lepe umetnosti. To bo tem bolj potrebno, ker bo oni paviljon na trgu N., ki je zadnja leta služil

Iz Srbije

Ljotić rodivivus. V Beogradu je začel izhajati novi tednik »Naša borba«. Ureja ga znani publicist Radko Parežanin. »Naša borba« je glasilo pokreta »Zbor«, ki ga vodi znani smederevski odvetnik in bivši minister dr. Dimitrije Ljotić. V uvodniku pravi dr. Ljotić, da bo srbski narod mogoč današnje težave premagati samo tedaj če bo imel pogum in voljo, da premaga samega sebe. List prikazuje naloge nove srbske vlade generala Nedića. Objavljena je tudi spomenica, ki jo je Ljotić dne 30. avgusta lani poslal knezu Pavlu. »Novo vreme« Izva ja k temu, da bi se bila usoda gotovo obrnila drugače, če bi bili lani upoštevali Ljotićovo spomenico.

Nemški generalni pooblaščenec za gospodarstvo v Srbiji. V Beogradu je že več let na svojem službenem mestu nemški generalni konzul Franz Neuhausen. Sprito svoje velike vplivnosti je bil zdaj postavljen za generalnega pooblaščenca za gospodarstvo v Srbiji. Beograjska »Obnova« sodi k temu, da se bo srbsko gospodarstvo zdaj razvijalo z večjo energijo in železno disciplino. Pravi, da je bil Franz Neuhausen doslej inženjer, trgovec, vojak in politik in da zdaj združuje izkušnje vseh teh poklicev.

Nemški vojaški dom v Beogradu. Preteklo soboto je nemški beograjski poveljnik odprl nemški vojaški dom. Doslej nekoliko zanemarjena akademija je bila preurejena v ta namen.

Slavolok princa Evgena. Na povelje vojaškega zapovednika v Srbiji so se letos 19. junija pričeli dela na spodnji trdnjavi v Beogradu. Dela bodo še ta mesec končana. Slavolok princa Evgena in nekatere druge zgodovinske stavbe bodo obnovljene. Obenem so odstranili ruševine prejšnje vojašnice in skladišča. Tod so zdaj sprehajališča, tenišča in drugi športni prostori. Starinska vojašnica iz dobe princa Evgena bo preurejena v kletno restavracijo.

Novo središče proizvodnje tobaka v Srbiji. Letos je proizvodnja tobaka v Srbiji močno narasla. Prvo »tobačno središče« je nastalo v Bajšini Bašti, te dni pa se odvarja novo središče z okrog 1000 producenti v Aleksincu.

Najmodernejšo dečjo kliniko na Balkanu so pričeli graditi 1. 1936. v Beogradu iz posojila Drž. hipotekarne banke v iznosu 19 milijonov dinarjev. Za zgradbo, ki pa na znotraj še ni bila urejena in je tudi bila nekoliko poškodovana ob priliki bombardiranja Beograda, se je doslej potrošilo 12 milijonov din. Sedaj je iz milijardnega kredita za javna dela odobrenih 6.800.000 za popravilo zgradbe in njeno dokončno notranjo ureditev.

Otroci za priseljence. Beograjska mladina je ustanovila v Beogradu celo vrsto otroških gledaliških odrov, na katerih dan za dnem nastopa deca z raznim igrari. Vse te prireditve se vrše pod devizo: Za Srbe-priseljence in za obnovu Smedereva.

Narodno gledališče v Beogradu pred novo sezono. Drama in opera beograjskega Narodnega gledališča sta te dni pričeli z delom in bo že 2. septem. prva predstava v novi sezoni. Ker popravila obeh gledališč, pri knježjem spomeniku in na Vračaru še niso izvršena, se bodo predstave začasno vršile v dvorani Kolarčeve zadušnice. V operi bo poleg dosedanjih moči sodeloval tudi Slovenec G. Josip Rijavec. Opera pripravlja med drugim opere »Cavalleria rusticana«, »Bajazzo«, »Madamme Butterfly«, »Figarova svatba«, »Werther« in »Fidelio«.

Nad 200 špekulantov s cenami je kaznoval oddelek za kontrolo cen uprave mesta Beograda v kratkem času desetih dni svojega obstoja.

2450 kopaliških gostov izkazuje doslej Vrnjačka banja.

Novo kooperativno gledališče v Beogradu snuje skupina mladih umetnikov. Gledališče bi bilo sintetično, kombinirano s filmom.

Prve redne pisemske znamke v Srbiji. Dočim so bile dozdajšnje emisije srbskih poštinih znamk samo provizornega značaja, bo konec tega mesca dana v promet nova redna pisemska znamka Srbije, znamka po 7 din, ki se bo uporabljala za priporočena pisma, reklamacije itd. Natisnili jo bodo v 500.000 izvodih.

Huda obtožba. Danica Brameonič, žena državnega mojstra v Debru, je prijavila okrožnemu sodišču v Kragujevcu, da je aktivni art. narednik Dušan Lakič ob izbruhu vojne v družbi z dvema tovarišema oropal blagajno 47. pešpolka in odnesel dva milijona dinarjev državnega denarja.

Iz Trsta

Še do nedelje se bomo kopali. V nedeljo 14. t. m. bodo za občinstvo zaprti mestna morskopoljska v Barkovljah in pri Svetilniku. Od dne 15. t. m. bo dovoljeno kopanje v morskem kopališču v Barkovljah samo imeteljem posebnega dovoljenja mestne občine, da jim je kopel iz zdravstvenih razlogov res potrebna.

Rojstva, smrti in poroke. Dne 9. septembra je bilo v tržaški občini 7 rojenih, 7 mrtvih in so se vzeli trije pari.

Zastavljalnica in uredba o dragocenostih. Kakor je že bilo sporočeno, posluje mestna zastavljalnica redno vsak dan od 8. do 13. in ob sobotah od 8. do 12. Uprava obnem sporoča zastavljalcem, da se največja uredba o prepovedi prometa dragocenih predmetov ne nanaša na poslovanje zastavljalnice, ki obratujejo in bodo tudi v bodoče obratovale v popolnem redu in obsegu v interesu vseh, ki si želijo v stiski z njimi pomagati. V tržaški zastavljalnici ostane prav vse pri starem. Potrebno pa je, da so zastavljanci zmerom oprezní in da se čuvajo slabih svetovalcev, zbirateljev polje, ki upajo na lahek način napraviti dobre kupčije na škodo revnih, plašnih in lahkovernih. Na take koristolovce budno pazi tudi policija.

Radio Ljubljana

Četrtek, 11. septembra

Ob 7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Petra glasba. — Ob 8.: Napoved časa. — 8.15: Vesti v italijansh. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Lahka glasba. — 13.: Napoved časa in vesti v italijansh. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17: Orkestralna glasba pod vodstvom Arlandija. — 13.50: Slovenska glasba. — 14.: Vesti v italijansh. — 14.16: Koncert v izmenjavi z Nemčijo. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Koncert violončelista Amedeja Baldogina. — 17.45: Koncert Renata Pacija na flavto. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Opretna glasba. — 20: Napoved časa in vesti v italijansh. — 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.45: Glasba Antona Dvořaka, spominski koncert pod vodstvom Armandia La Rosa Parodija, v odmoru zanimivosti v slovenščini. — 22.10: Izbrana operetna glasba pod vodstvom Arlandija. — 22.45: Vesti v slovenščini.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —30, takse L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Najmanjši znesek je L. 7.—. Za žetivne in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 20.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 10.—.

Službo dobi

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Dobro kuharico ki opravi tudi vsa druga hišna dela, sprejem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Večletna sprčevala«. 15673-1

Samostojno

služkinjo ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela, iščemo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dolgoletna sprčevala«. 15654-1

Službe išče

Beseda L. —30, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—.

Pravila

delniških družb denarnih zavodov in druge spise, prevajam v italijansh. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pravilnik«. 15658-2

Pouk

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Strojevni pouk. Oddelki od 3 ure zvečer dalje za računanje in izveščanje. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 15. septembra. Vpisovanje dnevno. CHRISTOFOROV UČNI ZAVOD, LJUBLJANA, Dobrobranska cesta 15 (telefon št. 43-82). 15670-4

Klavirsko

harmoniko po uspešni metodi poučbe gospa. Pride tudi na dom. Sprejem otroke tudi v skupinah. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15653-4

Prodaj

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Antične predmete preproge, slike itd. Vam najbolj zanesljivo prodaja komisijski prodaj »Umetnoste, Kolodvorska 30. 15669-6

Fotoaparat

zrcalna kamera, 6x9, s T-sarjem 1:3.5, prav malo rabljen, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tessare«. 15664-6

Otroški voziček

globok, prodam. Strojice 79, poleg gostilne Ramovž. 15653-6

Lepo črno obleko

za srednjo postavu, ugodno, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15658-6

Pohištvo

je dobro ohranjeno, prodam. Urdib, Trdinova 5. 15637

Amerikansko

pisalno mizo hrastovo, črno politirano, prodaja A B C, Ljubljana, Medvedova c. 8, poleg kolodvora Šiška. 15676-6

Kupim

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Aparaturo

za pogon avtomobila z metanom kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Aparatura za metanski plin«. 15666-7

Kraljico peči

št. 1 ali manjšo, kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kraljica peči«. 15640-7

Kompletno sedlo

(Pritsche) kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sedlo«. 15651-7

Pohištvo

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Prodaj

več spalnih in kuhinjskih aparatov. Kurnik Jože, mizar, Ljubljana, Zg. Šiška, pod hribom 28. 15651-12

Prodaj pohištvo

za spalnico, jedilnico, kabinet in kuhinjo, Ljubljana, Kotnikova 15, pritl. desno. 15668-12

Jedilnico

lepo, dobro ohranjeno, prodam. Ogled od 10. do 13. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15649-12

Jedilnico

poceni kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Denar«. 15645-12

Sobo odda

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Sončno sobo

poseben vhodom takoj oddam v Ljubljani, Reber št. 3/II., desno. 15660-23

Sobo

lepo opremljeno, s posebnim vhodom in souporabo kopalnice, oddam boljšemu gospodu v vili nasproti Sv. Krištofa. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15641-23

Opremljeno sobo

veliko, zračno, oddam dvema boljšima gospodom s 1. oktobrom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15671-23

Lepi sončni sobi oddam. Gledališka ul. 16, pritl., levo. 15642-23

Sobe išče

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Prazno sobico

za shrambo oprave iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Suha sobica«. 15667-23a

Zakonski par

išče dve opremljeni event. tudi prazni sobi s souporabo kopalnice. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mila da«. 15643-23a

Opremljeno sobo

iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Studente«. 15665-23a

Oficir išče

opremljeno sobo s posebnim vhodom v bližini Bežigrada za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Oficir«. 15646-23a

Iščem za takoj

sobo s posebnim vhodom, po možnosti z glasovnim prednost v bližini opere. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Operni pevec«. 15639-23a

Prazno sobo

za mirno pisarno iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za pisarno«. 15675-23a

Stanovanja

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Enosob. stanovanje

iščem bode v centru mesta ali v periferiji za 15. oktober. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15663-21a

Auto, moto

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Generatorje

(pogon z ogliem) za tovorne, osobne avtomobile in stabilne motorice, različne velikosti po znižani ceni na zalogi. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 15662-10

col selz
ottimo aperitivo
licio
efficace digestivo
s sodavico
najboljši aperitiv
sam, brez sodavice
zelo učinkujot za dobro prebavo.

Kupimo

stare osebe in tovorne avtomobile in motorna kola. Plačamo visoko ceno. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 15661-10

Izgubljeno

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Zlato zapestnico

drag spomin, sem izgubila od Sleppega Janeza do gostilne Kaudič. Pošten najdite! Naj jo vrne proti nagradi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15645-28

Izgubila sem

na poti od ljubljanskega kolodvora do železničarske zadruge L 2000.—. Prosim najdite! Naj jo vrne proti nagradi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 15647-28

Izgubljena je bila

ročna torbica na vlak, prihajajoč iz Trsta večeraj jutraj ob 9. uri. Naprosim najdite! Naj jo vrne: G. De Vecchi, hotel Metro-pol. — Denar najdite! Lahko obdrži. 15643-28

Informacije

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

G. železničar

ki ima v shrambi kovčeg, ne pozna mojega naslova, se naproša, da vpraša zanj v ogl. odd. Jutra. 15644-31

12%

EKSPORTNI
LEŽAK

BUDJEJOVIŠKO PIVO

Toči se v
AVTOMATIČNEM BIFEJU
DAJ-DAM

PREMOK

DRVA — nudi

1. Pogačnik

BOHORICEVA 6

Telefon 20-59

Postrežba brezhibna

ZAHVALA

Vsem, ki so spremili na zadnji poti našega predobrega, ljubljeneega, nepozabnega soproga, očeta, starega očeta, brata in tasta

Franja Gašperina

izrekamo pristrčno zahvalo. Isto iskrena zahvala za izkazano nam sočustvovanje ob naši žalostni uri.

Maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Petra v Ljubljani v soboto, dne 13. t. m. ob 1/2 8. uri.

Ohranimo mu svetel spomin.

Zalujoče rodbine GAŠPERIN - SAJOVIC

Umrl nam je naš iskreno ljubljani soprogo, oče, brat, stari oče, tast, svak in stric, gospod

Anton Majdič

v 74. letu starosti.

Pogreb blagopokojnega je bil v sredo 10. septembra 1941 ob 17. uri na farno pokopališče.

KRANJ, dne 8. septembra 1941.

ALBINA roj. ERZEN, soproga

MARICA, hčerka

ANTON, sin

FRANJA, MARICA in m. FELICITAS MAJDIČ — sestre; dr. ALEKS. GROBELNIK — zet; MACICA in ADICA — vnukinji, in ostalo sorodstvo.

J Marquand

**HVALA LEPA,
GOSPOD MOTO!**

Ko si ga zdaj obujam v spominu, je Montgomeryjev vrt s svojimi zelenimi, košatimi drevesi, ki so se rezko odražala od čistega in jasnega neba, podoben gledališkemu odru. Ko obujam ljudi, ki so bili tam, se mi zdi, da jih vidim, kako se premikajo in gibljejo v jarki, neusmiljeni svetlobi... Kitajci, edini, ki so bili zvesti narodnemu oblačilu, v svojih svilenih haljah, mi drugi v evropski obleki, a vsi s pečatom Vzhoda na obrazih.

Majors Jakob Best je bil, kakor menda mi vsi, prikazen, ki si je niti težko zapomnil. Njegova bela obleka je bila neoporečna kakor obleke skoraj vseh Angležev in se je brezhibno prilagajala telesu, ki mu je bila nenehna vaja ohranila atletsko podobost. Tudi pričeška njegovih, na sencih že malce osivelih las je bila neoporečna. Njegov obraz je imel vsi trpko oglatost angleškega obraza, tiste določne in ustanovljene črte, ki jih nobena izkušnja ne izpremeni, a vendar je moral vsak takoj spoznati, da je bil Jakob Best že marsikaj doživel. Stvari, ki jih je bil videl, so bile zapisane v kotičkih ravnih, trdih ust in v gubicah okrog oči. Njegove oči so imele izraz, ki ga pogosto srečavamo v očeh trdnih, naveličanih popotnikov. Čeprav so bile v njih skrivnostne vrzeli, ki jih ni mogel nihče zadelati, je vendar vsak vsaj deloma poznal njegovo zgodbo. Bil je

3 v Tibetu in Turkestanu. Mandžurski razbojniki so ga imeli ujetega. Govoril je baje kakih dvanajst narečij, vendar se ni nikoli bahal s svojim darom za jezike. Vse to se mu je zrcalilo v očeh. Bile se bledovišnje, izprane barve, hladne in brez vsakršne vesele iskric, tudi kadar se je smejal.

Pristopil je k nama in se obrnil h gospe Montgomeryjevi:

»Torej smo vsi zbrani, kaj? Nelson je tudi prišel, po tem takem je družba polnoštevilna? Nelson, kaj menite, če bi šla nocoj večerjat v štiri oči? Že nekaj časa je, kar zanemarljiva državne posle, mar ne. Prijatelj mladi? Torej se odpraviva skupaj, ko nam gospa Montgomeryjeva pokaže vrata. Velja?«

»Hvala, Best, drage volje pojdem,« sem odvrnil. Nasmehnil se je, in v očeh mu je blisnila nedoločna svetloba, ki ni imela nikakega opravka z nasmehom.

»Imenitno!« je rekel. »Kadar boste náred za odhod, pridite pome.«

Srebnil je iz kozarca, se naklonil in odšel. Pogledal sem Elzo. Nekam nemirna je bila videti. Želela je, da bi se tudi jaz kam premaknil.

»Vojno so dobili možje tega kova,« sem pripomnil.

»A kaj ga je pograbilo?« je dejala Elza. »Nisem vedela, da sta takšna prijatelja. Misliš sem...«

»Mislili ste, da se zanima za čisto druge reči,« sem dopolnil. »Katera je zdaj njegova prijateljica?«

»Nova? Nikar mi ne recite, da še niste slišali govoriti o tem! Tista, ki je prišla minulo pomlad in ki venomer podaljšuje svoje bivanje v Pekin-

gu... gospodična Joyceova, kakopak. Pravkar pleše na terasi.«

Ozrl sem se proti terasi, dovolj pazljivo, da sem videl, da major Best ne gre v tisto stran.

»Nisem vedel, da sta z Bestom takšna prijatelja,« je Elza ponovila.

»Niti jaz ne,« sem odgovoril. »Mar ne vidite, za kaj gre?«

»Ne. Za kaj?«